Redacțiunea, Administrațiunea, și Tipografia:
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele Birourĭ de anunciurĭ:
în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks Nachfolger; Anton Oppelik, J. Dannebcr*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*: în Bucuresci: *Agence Havas, Succursale de Roumanie*; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann.*
Prețul inserțiunilor: o seria garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ maĭ dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seria 10 cr. seu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĔR DE DUMINECĂ 50)

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șese lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-riĭ de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-riĭ de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare, Têrgul Inuluĭ Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe șese lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 268.—Anul LVIII. Brașov, Duminecă, 3 (15) Decemvre 1895.

Alegerile sub Banffy.

Se duce vestea, cât de mult îșĭ bat joc miniștriĭ unguresci de constituționalismul, căruia au sĕ-i mulțuméscă, că sunt astăḑĭ la putere. A ajuns de rîsul lumeĭ, cum se respectéză legile și cum se păzesce libertatea cetățenilor în statul stăpânit de eĭ.

Tot constituționalismul se învêrtesce în jurul votuluĭ. Cel ce-șĭ póte câștiga maĭ multe voturĭ, are sorțiĭ de isbêndă. Partida guvernuluĭ, numită și „liberală“, a sciut de-un lung șir de anĭ încóce sĕ-șĭ asigure majoritatea în dietă. Tóte încercările opozițieĭ maghiare, de-a o resturna, au rĕmas până acuma zadarnice. Ceĭ ce au frênele în mână, sciu sĕ-șĭ câștige voturĭ câte le trebue, ca sĕ rĕmână tot eĭ de-asupra. Numaĭ sĕ nu întrebațĭ, cum și cu ce mijlóce.

E ușor a ḑice, că tóte merg pe cale constituțională și că tóte se întêmplă cu voința poporuluĭ, când ceĭ de sus daŭ numaĭ din pintenĭ și se aleg, și icĭ și colo, tot numaĭ candidațĭ pe sprîncenă, și când se pun în mișcare șĭ gendarmĭ, și honveḑĭ, și armată comună, ca sĕ îndrepteze voința poporuluĭ după porunca guvernuluĭ.

Vaĭ de libertatea și constituționalismul, care trebue sprijinit cu baionetele, cu amenințărĭ, presiunĭ și ocupțiunĭ din partea argațilorputereĭ.

Numaĭ de curênd au gustat bunĕtatea acestuĭ faimos constituționalism biețiĭ alegĕtorĭ slovacĭ și șvabĭ dela Stomfa, unde cu ocasiunea alegereĭ de deputat haita luĭ Banffy a făcut minunĭ cu ne maĭ pomenitele eĭ brutalitățĭ și barbariĭ, numaĭ ca sĕ bată cu orĭ-ce preț la alegere pe candidatul „partideĭ poporale“ maghiare.

Alegĕtoriĭ opozițiunalĭ dela Stomfa pot istorisi, ce însemnéză o alegere dietală sub guvernul luĭ Banffy. Eĭ au gustat paharul amărăciuneĭ până la fund. I-au luat cu gendarmiĭ și cu miliția și i-au ținut în cap de iérnă, în câmp, sub cerul liber, tótă ḑiua și tótă nóptea, fără hrană, fără foc, așa că dintre 1500 de alegĕtorĭ s'au bolnăvit cea maĭ mare parte și peste 70 sunt aḑĭ greu bolnavĭ de tifus.

Și tóte acestea numaĭ, ca nu cumva partisaniĭ candidatuluĭ opozițional sĕ vină în atingere cu ceĭ din Stomfa și sĕ-i câștige pe partea lor. După ce au fost astfel maltratațĭ și chinuițĭ 36 de óre, au maĭ și respins dela urnă sub pretexte de nimic sute de alegĕtorĭ. Așa numaĭ s'a putut câștiga majoritatea pentru candidatul guvernuluĭ.

Cu tóte că partidele opozițiunale sunt contrare partideĭ poporale catolice, totușĭ au strigat în dietă ca din gura șerpeluĭ, că Banffy se folosesce de puterea brutală și de mijlócele cele maĭ condemnabile spre a se ține la putere. Se tem cu drept cuvênt Apponyștiĭ și Kossuthiștiĭ, că la viitórele alegerĭ dietale o pot păți și eĭ așa, cum a pățit'o „partida poporală“ la Stomfa.

De atuncĭ a maĭ fost o alegere în Girald, unde alaltă-erĭ érășĭ a eșit candidatul guvernuluĭ fața cu un apponyist. Aicĭ, după larma cea mare, ce s'a făcut cu alegerea din Stomfa, n'au comis aceleașĭ brutalitățĭ, dér s'au sĕvîrșit ilegalitățĭ cu carul din partea organelor guvernuluĭ.

Din tóte acestea se vede, că guvernul-Banffy e hotărît, ca cu orĭ-ce preț sĕ se țină la putere și, décă nu va isbuti opozitia, de a-l resturna maĭ curênd, el va dobêndi, cu mijlócele despotice, ce le întrebuințéză, majoritatea și în viitórea dietă.

Décă e vorba de poruncélă și de alegerĭ cu gendarmĭ, apoĭ ar fi de o sută de orĭ maĭ bine sĕ se facă dungă peste constituționalismul acesta mincinos și sĕ se spună încaĭ pe față, ceea ce tótă lumea scie, ca absolutismul domnesce în Ungaria. Atuncĭ cel puțin nu se va maĭ pute ḑice, că domnesce voința poporuluĭ.

Fondurĭ bisericescĭ.

Prea Sânția Sa părintele episcop dela Arad, Ioan *Mețianu*, a adresat ḑilele acestea o circulară cătră protopopiĭ și preoțiĭ românĭ din diecesa Araduluĭ, în care le face acestora nisce propunerĭ fórte practice și de neprețuit folos pentru bunăstarea bisericilor și înflorirea poporuluĭ nostru.

A sosit, în adevĕr timpul, ca preoțiĭ și învĕțătoriĭ noștri sĕ se pună pe lucru cu tot-adinsul și sĕ se îngrijéscă a-șĭ asigura viitorul lor și al poporuluĭ lor prin hărnicia proprie, căcĭ alt ajutor, afară de noĭ, nu-i de unde și nu-i dela cine aștepta. Vedem, că greutățile se înmulțesc, cerințele se sporesc pe ḑi ce merge, vre-o ușurință nu ni-se face nicĭ dintr'o parte, ér contrariĭ bisericilor și naționalitățiĭ nóstre lucréză ḑi și nópte la ruinarea viitoruluĭ nostru național.

Ce va fi de noĭ, décă în fața acestor împrejurărĭ vom sta cu mânile în sîn și vom lăsa, ca alțiĭ sĕ ne ia de sub picióre și puținul teren de înaintare, ce ni-a maĭ rĕmas?

Maĭ cu sémă prin introducerea cunoscutelor legĭ politice-bisericescĭ este fórte amenințată legătura între popor și biserică, ér prin introducerea matriculelor de stat se va împuțina în viitor și maĭ mult venitul preoților noștri, căcĭ deșĭ nu aḑĭ, dér peste 15—18 anĭ fetele, ér peste 18—22 anĭ feciorii, carĭ vor păși la căsĕtoriă, nu vor maĭ lua estrase din matriculele bisericescĭ, ci se vor folosi de matriculele de stat.

In vederea acestora, precum și a altor multe eventualitățĭ, ce pot sĕ maĭ vină asupra capuluĭ nostru în viitor, Prea Sânția Sa părintele episcop al Araduluĭ sfătuesce preoțimea sa, ca de-o parte sĕ lucreze din tóte puterile la cultivarea simțuluĭ religios în popor, ca „singurul nostru scut de apĕrare în grelele împrejurărĭ, în carĭ ne aflăm“, ér de altă parte sĕ se înființeze *fondurĭ speciale în fiă-care parochiă*, din carĭ odată sĕ se îmbunătățéscă dotațiunea preoților și a învĕțătorilor, contribuind prin acésta la ușurarea poporuluĭ; afară de aceea poporul sĕ se pótă ajuta, la cas de lipsă, cu împrumuturĭ din aceste fondurĭ, ca astfel sĕ nu fiă avisat la cămătarnicĭ.

Pentru ajungerea acestuĭ scop se recomandă în circulara pomenită maĭ cu sémă înființarea de *magazine de bucate în fiă-care parochiă.* Décă numaĭ cu vre-o 20—30 de anĭ înainte — și ce sunt acești 20—30 de anĭ în viéța unuĭ popor! — s'ar fi înființat în tóte parochiile magazine de bucate, astăḑĭ n'ar fi nicĭ o parochiă — sĕ ḑice în circulară — care n'ar ave fond de câte-va miĭ de florenĭ, cum și au deja multe parochiĭ, în carĭ s'au înființat maĭ de mult asemenea magazine.

Că astfel de întreprinderĭ duc cu siguranță la scop, se dovedesce în circulară prin faptul, că în multe chiar dintre cele maĭ slăbuțe parochiĭ ale dieceseĭ Araduluĭ, unde sunt preoțĭ și învĕțătorĭ vrednicĭ, s'au înființat fără vre-o greutate asemenea fondurĭ, din carĭ apoĭ s'i-au cumpĕrat și pĕmênturĭ bisericescĭ, pe când în alte parochiĭ maĭ avute nu s'a făcut nimic din causa neinteresăriĭ preoților și învĕțătorilor.

Pentru ca în viitor tóte parochiile din diecesa Araduluĭ sĕ mérgă înainte pe terenul sporireĭ și desvoltăreĭ puterilor materiale, preoților li-s'a dat ordin, ca în tóte parochiile sĕ înființeze asemenea fondurĭ, ér unde esistă, sĕ lucreze din rĕsputerĭ pentru sporirea lor.

In acest scop preoțiĭ din fiăcare protopopiat vor avé sĕ se întrunéscă în tot anul în conferențe tractuale, la carĭ vor puté fi invitațĭ și învĕțătoriĭ. In aceste conferențe, ce se vor ține într'una din ḑilele de după anul nou, se vor sfătui, sub conducerea protopopuluĭ, asupra isvórelor și moduluĭ de procedere atât în privința înființăreĭ de fondurĭ noue, cât și în privința administrăriĭ, sporireĭ și crutăreĭ fondurilor esistente. In aceste conferențe preoțiĭ îșĭ vor da séma în tot anul despre ceea ce au lucrat, cum au lucrat și la ce resultat au ajuns.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Jertfele dragostei netericite.

— Novelă din popor. —

Cale de dóuĕ césurĭ dela noĭ în jos, pe malul drept al Someșuluĭ mare, este satul Rĕstócă, un sat mic, locuit numaĭ de Românĭ, foștĭ iobagĭ, dér ómenĭ cu bună stare și carĭ țin morțiș la obiceiurile și credințele cele vechĭ, rĕmase lor din moșĭ-strămoșĭ.

Chiar la mijlocul satuluĭ ședea înainte de asta cu câțĭ-va anĭ cel maĭ avut om din Rĕstócă, Nucu luĭ Onofrim, el era curatoru bisericeĭ și primarul satuluĭ tot-odată. Și era badea Nucu om, cum puținĭ maĭ aflĭ aḑĭ. Îl cunosciam bine, că era prieten bun cu tata. Păr'că acum îl vĕd, om nu prea înalt, dér îndesat și bine ținut, și frumos îmbrăcat tot déuna. Purta un pĕr mare până la jumĕtate spatelui și tot cu ciobóte marĭ, gazdăcescĭ l'am vĕḑut, de câte orĭ l'am vĕḑut. Când venia la têrg, el nu venia în vecĭ pe jos, dér nicĭ călare, orĭ în trăsură cu caĭ, că caiĭ nu-i eraŭ dragĭ, din care pricină nicĭ nu-i ținea. „Calul umblă tot după capul omuluĭ“, ḑicea badea Nucu, când îi ḑicea cine-va, că de ce nu ține caĭ.

El âmbla tot cu carul cu boiĭ. Punea fundul caruluĭ la car, pe dricul din apoĭ o ladă, pe ladă douĕ perinĭ și acolo ședea el cu lelea Todora, cu muierea luĭ, rĕzimațĭ găzdăcesce de fundul caruluĭ, peste care era tras un țol nou găzdăcesc, de ajungea peste fundul caruluĭ și-l acoperea maĭ de tot. Totĭ ómeniĭ îĭ dau drum, ca la protopopul, când îl vedeaŭ venind astfel la têrg. Nicĭ boiĭ nu-i mâna el, ci servitorul, orĭ unul din feciorĭ.

Și avea badea Nucu patru feciorĭ și o fată, pe care o făcŭ preotésă. Ér feciorii rênd pe rênd toțĭ slugiră pe împĕratul. Și aḑĭ trăesc treĭ din eĭ, ceĭ maĭ micĭ, dér Todor, feciorul cel maĭ mare al badiĭ Nucu, el nu maĭ trăesce. A avut o întêmplare primejdiósă, sĕracul de el, întêmplare, care-l băgă în grópă și pe el și pe badea Nucu și pe lelea Todora.

Étă întêmplarea cum a fost:

Peste drum dela badea Nucu ședea Gavrișu Pasculuĭ, cel maĭ sĕrac om din Rĕstócă, care nu avé, decât căruța cea rea cu grădina cea mică și cu 2—3 locurele la câmp. Dér avea Gavrișu Pasculuĭ un odor de fată cum nu maĭ era pe apele vóstre. Și fiind casa Nucululuĭ numaĭ peste drum dela a luĭ Gavriș, și avênd Nucu feciorĭ holteĭ, ér Gavriș fată frumósă, nu-i mirare, că se căutau des uniĭ pe alțiĭ. Nu-ĭ vorbă, badea Nucu rar intra în casa luĭ Gavriș, maĭ numaĭ când îĭ trebuiau la lucrul câmpuluĭ lucrătorĭ, că atuncĭ dela Gavriș scia, că căpătă treĭ odată: pe Gavriș, pe muierea luĭ Sofica, și pe Todosia, pe fata luĭ. Dér cu atât maĭ des abătea Todor pe la badea Gavriș, décă nu de alt-ceva, — în povestĭ; ér căseniĭ badiĭ Gavriș mintenĭ-mintenĭ eraŭ la badea Nucu, ca omul sĕrac, maĭ după una, maĭ după alta.

Restoceniĭ, ca toțĭ ómeniĭ, vorbeau multe de tóte despre copiĭ lor. Uniĭ îșĭ dau cu socotéla, că Todor, feciorul badiĭ Nucu, stă sĕ móră de dragul Todosieĭ; alțiĭ îșĭ ḑiceau, că nu atât Todor âmblă în ruptul capuluĭ după Todosia, cât ea după el. Babele, veḑĭ bine, ca maĭ sciutóre, țineaŭ morțiș, că Todosia a făcut ce a făcut, de âmblă feciorul bocotanuluĭ după ea, ca mânzul după épă.

Ce-i drept e drept; Todor juca numaĭ cu Todosia, împreună mergeau la joc și împreună mergeau dela joc, tot de mână, cum merg copiĭ dela șcólă. Când eșia el Dumineca, orĭ în sĕrbătorĭ de acasă, sĕ mérgă la joc, o striga dela ferésträ: „Gata eștĭ, Todosie? — Haĭ la joc!“. De nu era gata, ceea ce rar se întêmpla, el o aștepta frumușel în pórtă, orĭ întra după ea chiar în casă, și mergeau împreună. Când se împrăștia tineretul dela joc, lua Todor pe Todosia pe după cap și așa eșau până-n drum,

Mĕsura acésta e cât se póte de bună și laudabilă, căcĭ prin ea preoții și învĕțătorii vor trebui sĕ se simță încuragiațĭ, vĕdênd că sunt controlațĭ și se ține sémă de faptele lor cele bune.

Ar fi fórte de dorit, ca în tóte diecesele românescĭ sĕ se facă asemenea. Incercările făcute icĭ colo prin înființarea de magazine de bucate și în părțile nóstre, de anumițĭ preoțĭ și protopopĭ harnicĭ, au avut cele mai îmbucurătóre resultate. Fiă pe calea acésta, fiă prin cultivarea unor pământurĭ pe séma bisericei, orĭ alte mijlóce de acest fel, unele parochii au ajuns în scurt timp la fondurĭ considerabile, din carĭ astădĭ se ajutoră la îmbunĕtățirea salarului învĕțătoresc, ér ca mâne se vor puté ajutora din interesele acestor fondurĭ și la acoperirea altor multe trebuințe, fără de-a mai arunca sarcinĭ asupra poporului.

Când însĕ lucrarea va începe în masse, din partea tuturor, cum are sĕ se facă acum în diecesa Aradului și cum s'a mai făcut și din partea altor confesiunĭ streine, de-a bună séma resultatele vor fi neasĕmĕnat mai îmbucurătóre, căcĭ nu numai o parte, ci întreg poporul românesc va lua direcțiune spre înflorire și progres.

Ajute Dumnedeu, ca așa sĕ fiă!

Revista politică.

Alegerea dela Stomfa. Sâmbăta trecută s'a sĕvêrșit alegerea de deputat în Stomfa (Stampfen). Alegerea acésta s'a făcut între baionetele guvernului, care și-a pus tótă puterea ca sĕ scótă pe candidatul sĕu, pe secretarul de stat *Latkoczy*, față cu *Ottocska*, candidatul partidului poporal catolic. După o luptă înverșunată, în care guvernul s'a folosit de mijlócele cele mai drastice și presiunile cele mai marĭ, a fost ales ca deputat guvernamentalul *Latkoczy* cu 864 voturĭ. Étă ce scrie diarul slovac „*Narodnie Noviny*“ despre acéstă alegere: „Alegerea dela Stomfa ni-a arĕtat, că stă fórte rĕu cu noi, și că corpul nostru politic se nimicesce ca și un cadavru ce zace la arșița sórelui. Libertatea, constituția, legea și dreptul cetățenesc: tóte aceste însémnă nula, când e vorba de interese personale și de partid. Numai singur una numĕră și are valóre: arma gendarmilor și sabia dragonului. Nimenĭ nu respectă dreptul. Trăim într'un stat polițian, care e administrat de bărbațĭ, a căror cutezanță nu cunósce marginĭ. Alegerea dela Stomfa ar merita sĕ fiă espusă la mileniu“.

In dieta austriacă din Viena s'a început Lunia trecută *desbaterea asupra bugetului* pentru 1896. S'au înscris la cuvênt peste 40 de deputațĭ. Desbaterea este de însĕmnătate, mai vêrtos pentru-că e vorba de apropiata reînoire a pactului dintre Austria și Ungaria. Scim, că antisemiții din Viena s'au făcut foc în contra Ungurilor, când au vĕdut cum gazetele unguresci scrieau în contra numirei lui Lueger ca primar și cum ațîțau pe guvernul din Viena, contra partidei antisemite. Se aștepta prin urmare, ca deputații antisemițĭ din parlamentul austriac sĕ se folosescă de cea dintâiu ocasiune spre a lovi în Ungurĭ. Primul vorbitor antisemit a fost deputatul Dr. *Schlesinger*. Étă după gaztele unguresci ce a dis cu privire la înoirea pactului dualist cu Ungaria deputatul Schlesinger:

„Ungaria împiedecă pe Austria în desvoltarea ei materială. Ungaria este stăpânită de jidovime, care umblă numai sĕ se îmbogățéscă pe spinarea popórelor. Reînoirea pactului însĕ nu se póte face ca până acuma, trebue sĕ ne opunem pretensiunilor impertinente ale Ungariei. Capitala Ungariei a ales pe Kossuth Lajos cetățén de onóre, și când acest rebel bĕtrân a încetat din viĕță, Ungurii au voit sĕ siléscă pe împĕrat sĕ arboreze un stég mare pe palatul sĕu din Buda; acestea sunt frumósele semne ale făimósei fidelitățĭ cu care Ungurii se laudă mereu înaintea monarchului, care a făcut atâtea minunĭ pentru Ungurĭ. Impĕratul a dat voiă sĕ se aducă acasă cadavrul lui Kossuth și a permis fiului sĕu, sĕ se așede în Ungaria. Tĕnĕrul Kossuth drept recunoscință ține discursurĭ pline de ură împotriva împĕratului și a Austriei. El a dis într'o vorbire, că Austria este o precupéță bĕtrână, de care Ungaria vrea sĕ se despartă. Mai esistă óre un simț de rușine în Austriacĭ, de sufer asemenĭ insulte? Guvernul austriac este slab și neputincios față de Ungurĭ. Micii capitaliștĭ austriacĭ sĕ se desfacă numai repede de hârtiile de valóre unguresci, pentru-că în viitor încă înaintea serbării mileniului în Ungaria va isbucni un krach (faliment) care va fi neînlaturabil, și cu cine sĕ încheiăm noi pact? E cu neputință sĕ pactăm cu o cétă de curățitorĭ de canale jidano-maghiarĭ și cu asemenea ómenĭ de pe carĭ curge murdăria.... Orașul și poporul Vienei, și fiă-ce creștin i-ar ierta contelui Badeni păcatele de până acuma, décă s'ar decide sĕ ia posiția de luptă față cu Rotschild, care e atot-puternic în Ungaria, pentru-că guvernul unguresc s'a băgat în slușba capitaliștilor Jidovĭ, și umblă acuma sĕ jidovéscă și nobilimea maghiară, ca astfel sĕ-o pótă deda la atacurile celea mai îndrăsnețe contra Austriei.

După ce Dr. Schlesinger a încheiat vorbirea sa cea vehementă în contra Jidano-Maghiarilor, președintele camerei br. Chlumetzky spune că-i pare rĕu că n'a audit cuvintele vătămătóre ale vorbitorului, căcĭ l'ar fi chiămat la ordine; el desaprobă atacurile lui Schlesinger dicênd, că ele înveninéză numai spiritele în contra Ungariei și compromit demnitatea parlamentului.

Evenimentele din Turcia. Din parte oficiósă turcéscă necontenit se încércă a sĕ dovedi, că acum spiritele sunt liniștite în Turcia, și diarele europene colportéză scirĭ false despre starea lucrurilor în imperiul otoman. Cu tóte acestea însĕ cele ce se petrec acolo nu rĕmân ascunse, și Puterile europene sunt departe de-a da deplin credĕmênt oficióselor turcescĭ. Diarul „*Standard*“ din Londra anunță, că *Pórta* stă cu totul singură și e *părăsită de toțĭ*. Ministrii petrec diua — nóptea în palat, unde domnesce cea mai mare panică și disordine. „*Oficiul Reuter*“ anunță din *Cairo*, că acolo au atacat dervișĭ (preoțĭ turcĭ) satul Anendan, l'au *aprins*, *l'au jăfuit și au omorît* mai mulțĭ ómenĭ. Scirĭ de acestea sosesc dilnic din diferite părțĭ ale imperiului turcesc. Decĭ va trebui încă fórte mult timp până sĕ fiă restabilită ordinea.

Intrigĭ ticălóse.

Nu mai sciu contrarii noștri cum sĕ ne învrășbéscă. Planul lor rĕutăcios de a viri zizanii între dăscălimea și preoțimea română din părțile Aradului e dat pe față și nimicit prin declararea de mai jos, ce ni-o trimit învĕțătorii din Lipova pe lângă următórea scrisóre:

Onorată Redacțiune!

In numĕrul 276 din 1 Dec. 1895 al diarului kossuthist „Arad és Vidéke“, sub rubrica „*Tanügy*“ (Cestiunĭ școlare) a apărut un comunicat, pe care avem onóre a vi-l alătura aci sub a) și b) în copiă unguréscă și în traducere românéscă.

La acest comunicat, noi subscrișii ne-am aflat de-opotrivă îndemnațĭ și îndatorațĭ a trimite la redacția numitului diar alăturatul rĕspuns în limba maghiară și în traducere românéscă, sub c) și d) pe care în interesul marelui nostru public, cu onóre Vĕ rugăm, sĕ binevoițĭ a-le publica cu tótă urgența.

Lipova, la 9 Decemvre 1895.

Ioan Tuducescu mp.
Constantin Crețiun mp. Ioan Lucaciu mp.
învĕțătorĭ în Lipova.

Comunicatul din „Arad és Vidéke“.*)

Cestiunĭ didactice.

In atențiunea ministrului de instrucțiune publică și a învĕțătorilor românĭ!

Invĕțătorii românĭ gr. or. din comitatele Arad, Timiș și Caraș-Severin s'au întrunit în luna Noemvre într'o conferință secretă în Lipova. La acésta i-a îndemnat în primul rênd adevĕratul simț al inimei lor, care se înflăcărézâ pentru patria maghiară, ér în rêndul al doilea procedura nesuferită a superiorilor lor, carĭ, pe lângă puțina plată, învĕțătorilor copleșițĭ de multele afacerĭ le causéză enorm de multe amărăciunĭ, pe procedura lor oficiósă și-o află resolvată prin aceea, că fără de nicĭ o causă dojenesc și mustră pe bieții învĕțătorĭ înaintea ... țĕranĭ.

Retăcênd în ... îndelungatelor nóstre nevoĭ, cu adâncă supunere și cu stimă patriotică maghiară, rugăm prin fóia acésta pe Escelența Sa D-l ministru, ca sĕ se îndure prea-grațios a'șĭ îndrepta atențiunea asupra nóstră, carĭ nu mai putem sĕ suferim brutalitățile preoților noștri, și carĭ voim sĕ servim patriei maghiare, și recurgem acolo, unde sălășluesce buna voință și simț față de individii, carĭ asudă pe cariera nobilă, dér spinósă.

Acésta conferință constătătóre din învĕțătorĭ gr. or. cu bucuriă servesce și cu un registru al numelor lor, décă în urma prețiósei atențiunĭ a d-lui ministru de instrucțiune asiguratĭ vom fi prin ordin în contra fanaticilor noștri preoțĭ, pentru ceea ce conferența din Lipova a învĕțătorilor românĭ gr. or. patrioticĭ se recomandă prețiósei atențiunĭ a d-lui ministru de instrucțiune și a marelui public.

Provocăm tot-odată pe acei colegĭ greco-orientalĭ, carĭ consimt cu noi, sĕ se adreseze cu scrisorile lor către cancelaria inspectorului reg. de școle al comitatului Arad.

Rĕspunsul învĕțătorilor din Lipova.

Stimată Redacțiune! Sub titlul „*Cestiunĭ didactice*“ și „*In atențiunea ministrului de instrucțiune publică și 'n a învĕțătorilor românĭ*“ în No. 276 a lui „*Arad és Vidéke*“ a apărut un comunicat, al cărui conținut pe scurt este, că învĕțătorii românĭ gr. or. ar fi ținut în luna trecută Noemvre o con-

*) Dăm comunicatul și scrisórea de mai jos numai în traducere fidelă unguréscă, fiind de prisos a le mai reproduce și în limba maghiară, în care au fost scrise. — Red.

---

acolo o lăsa de după cap și o ducea de mână până la pórtă, povestind. Dér rar se întâmpla sĕ-șĭ gate poveștile pân' acasă, mai stau și în pórtă câte-un bun scopot, până striga orĭ mama lui Todor, orĭ mama Todosiei: „Mai intrațĭ și în casă, că va fi rupt fómea!

Așa trecură vre-o doi anĭ de dile. La lucru erau mai tot la olaltă, ér Duminicile și sĕrbătorile erau nedespărțițĭ, apoi în ședătóre dóră cuteza vr'un fecior sĕ șédă orĭ sĕ apuce fusul Todosiei? Ferĭ Dómne!

Părinții lui Todor vedéu cu îngrijire dragostea Todorului lor către Todosia, fata vecinului lor celui sărac, aveau însĕ o mângâiare, că adecă din dragostea lor nu s'a alege nimic, că Todor de bună sémă n'a scăpa de cătănie, ér păn'a cătăni el, orĭ că s'a mărita Todosia, orĭ că va cresce și s'a face de mărit fata popii, care de bună sémă i-a plăcé lui Todorul lor mai bine decât Todosia, c'a fi mai tinerică. Așa îșĭ făceau bĕtrânii bocotanĭ socotéla, dér alt-cum și-o făcea Todor. Când se apropià postul Pascilor, de dau feciorii la numĕruș, el merse séra la Todosia și povesti cu ai lor, cât povesti, ér când se plece acasă, Todosia îl petrecù pân' afară. Acolo, pe pragul ușii tindii, unde numai stelele și luna erau mărturie, și le audiau vorbele, începù Todor așa:

— Tu, Todosie, eu merg sĕ trag sorțĭ, după aceea merg la asentare, póte m'or și lua, ce dicĭ tu, de m'or duce cătană, măritati-i tu pân'oiŭ scăpa eu de acolo, orĭ că aștepta-mi-i?

— Da ce întrebare-i asta, Tódere? întrebă fata; scii tu de bună sémă, că te-or lua? Și credĭ tu că eu voiŭ mai călca batăr în joc până-i veni tu? Eu, Tódere, așa sĕ scii, că de m'ar cere chiar feciorul împĕratului, până te sciu pe tine viu și holteiŭ, nu mĕ mărit, décă dóră tu n'ai mai veni din focuita ceea de cătuniă, atuncĭ sĕ scii de bună sémă, că códă albă voiŭ împleti, dér de măritat tot nu m'oiŭ mărita, ér de te-ai însura tu p'acolo, orĭ că dóră părinții ți-ar afla o fată bogată, atuncĭ nu sciu ce ar fi de capul meu.

Todor ascultă până'n capĕt vorbele ei, apoi stringêndu-o la piept, îi dise câteva vorbe îndesate din fundul inimei: Todosie, e destul, aștéptă-mĕ până viu din cătane, că te iau, de nu — nu-mĭ ajute Dumnedeu sĕ pun cunună pe cap.

Atâta dise el, apoi o sărută cu drag și se duse acasă.

* * *

Timpul sorților sosì, venì timpul asentării și cel dintâiŭ fecior, ce fù luat la grenadirĭ, era Todorul bocotanului din Rĕstóca. Vestea merse ca fulgerul din oraș pân' la ei în sat. Mama lui Todor plângea de gândeai, că s'a prăpădi, tată-s'o era cu el la oraș și âmbla ca prin pământ; Todosia... ea îngălbeni ca céra când audì vestea, dér nu dise, decât atâta: sciam eu, că de n'or lua pe Todor, pe nime nu iau.

* * *

De un an de dile era Todor la Viena. Mai în fiă-care sĕptĕmână scria carte la părinți și atuncĭ totdéuna trimitea voiă bună și sănĕtate la tóte némurile și la toțĭ vecinii și la Todosia. Când cetea diacul cărțile lui Todor, bĕtrânii plângeau, ér când ajungea cu cetitul, ca sĕ spună voie bună și sănĕtate la tóte némurile și la toțĭ vecinii și la Todosia, mă-sa da din cap și dicea încet: Todosie, Todosie!

Tineretul din Rĕstóca juca în tóte Duminecile și sĕrbătorile, dér pe Todosia badii Gavriș nu o vedea nime la joc. In cășlegĭ fost'au câteva nunțĭ, chematu-o-au sĕ mérgă druscă, dér ea n'a primit, cu tóte că pân' era Todor acasă, mai la tóte nunțile ea era druscă și el stegar, tot amêndoi erau în carul cel cu 6 boi, de mai mult se uita lumea la ei, decât la miritei. Acum însĕ pe ea nime n'o vedea nicĭ la o veseliă, numai la lucru și acasă.

Ómenii din sat, ca ómenĭ, vorbiau multe de tóte; ba că așteptă pe Todor, ba că n'are cu ce se po-

ferenţă secretă în Lipova, fiind că *„nu putem suferi brutalităţile preoţilor;“* şi după mai multe asemenea instrucţiunĭ *„brutale“* autorul dă învĕţătorilor sfatul, ca se-şĭ substérnă gravaminele lor la înaltul minsteriu.

În Lipova numai noi subscrişii suntem învĕţătorĭ românĭ gr. or. şi declarăm, că **noi despre nicĭ un feliŭ de conferenţă nu avem cunoşcinţă.** Dér décă conferinţă n'a fost, după logică urméză, că vorbă n'a putut sĕ fie nicĭ despre brutalităţĭ, despre gravamine etc.

Binevoiţi a da loc acestor şirurĭ ale nóstre în preţuita D-Vóstră fóie.

Lipova, la 9 Decemvre 1895.

Cu stimă:

Ioan Tuducescu m. p.

Constantin Creţiun mp. **Ioan Lucaciu** mp.

învĕţătorĭ românĭ gr. or. in Lipova.

O biserică nouă.

Sângeorgiul de Câmpiă, în 8 Decem. 1895.

Stim. D-le Redactor! Comuna Sângeorgiu e una din cele mai micĭ comune din Câmpiă, abia are vreo 60 familiĭ cu moşiĕ, ér restul de vre-o 15 — 20 familiĭ parte au numai case, parte sunt servitorĭ pe la curţĭ. Cu tóte acestea comuna acésta mică şi neînsĕmnată a şciut sĕ suporte spesele şi greutăţile edificărei unei bisericĭ frumóse de piétră care póte servi de model în tótă Câmpia.

Poporul credincios încă de mult a simţit lipsa unei bisericĭ parochiale, căcĭ cea vechiă nu mai corĕspundea mărirei lui Dumnedeu şi recerinţelor timpului. Lipséu însă mijlócele. Biserica nu avea banĭ de-ajuns, ér a face repartiţiune de miĭ de florinĭ asupra bietului popor, care şi aşa geme sub sarcina greutăţilor publice, încă n'ar fi fost la loc.

In astfel de împrejurare speranţa credincioşilor era îndreptată asupra marelui nostru proprietar român, D-l *Ludovic Simon* şi a familiei sale. De-altmintrelea se cam scia că acéstă familiă nobilă şi mărinimósă se ocupă cu idea unei bisericĭ nouĕ, ba D-l Simon încă înainte cu 2—3 anĭ cumpărase materialul de pétră care avea sĕ servéscă de fundament la biserică, ér pia şi credinciósa d-sale soţiă rĕposată în 1894, pe patul de mórte a lăsat iubitului sĕu soţ şi familiei întregĭ ca un testament, ca „biserica s'o ajutaţĭ până în sfîrşit.“

Aşa s'a şi întêmplat. D-l Simon, în înţelegere cu D-l Maximilian Codarcea, v.-protopopul tractului, conchiămă întréga comunitate bisericéscă la sine, unde prin o vorbire încuragiatóre propuse credincioşilor a face o colectă, la care d-sa contribuì cu 600 fl. oferind şi pétra pentru fundament, care după socotéla d-sale încă se urcă la suma de aprópe 1000 fl. v. a. Poporul s'a însufleţit prin acésta aşa de mult, încât se întrecéu în oferte şi încă destul de considerabile, începênd dela 100 fl. în jos, aşa că şi servitoriĭ oferéu câte 5 — 10 fl. Prin colecta acésta s'a adunat o sumă considerabilă de 2126 fl. carĭ toţĭ s'aŭ încasat până la sfârşitul clădirei bisericei. Durere, că representanţiĭ fostului mare proprietar Michail Simon nu au contribuit nimic la edificarea bisericei, deşi au promis doi inşĭ 150 fl., pe carĭ n'au vrut să-ĭ plătéscă.

Pe basa acestei colecte a banilor bisericescĭ şi a altor venite din realităţile bisericei s'a dat edificiul în întreprindere pentru suma de 4460 fl. pe lângă prestarea pietrei fundamentale, şi a cărămidei de lipsă (135000), ér poporul a cărat materialul, şi în decursul edificărei a dat câte 10 lucrătorĭ cu palma.

D-lui Simon avem ai mulţămi şi modificările facute în planul de edificare. Biserica, după plan, avea sĕ fiă coperită cu şindile şi boltitura internă de scândurĭ, corul larg numai de 1 metru, păreţiĭ zidului de 60 cm., la altar numai o feréstră, fără pristol şi masă de prescomediă; tóte acestea, D-sa le-a îndreptat în condiţiunile de edificare, aşa că biserica s'a coperit cu tinichea de clasa I-a, boltitura s'a zidit din cărămidă întărită prin 6 şine de fier puternice, corul s'a lărgit, încât încap în el la 40—50 persóne, păreţilor li sa dat grosimea de 75 cm. ér la fundament de 90 cm., la altar s'a mai adaus o feréstra, s'a făcut pristol de pétră şi mésă de proscomidiă şi — cu tóte aceste modificărĭ, preţiul bisericei nu s'a ridicat peste suma de esclamare, ci a scădut cu 40 fl.

Merit mare şi-a câştigat în ridicarea bisericei nóstre judele şi curatorul primar, Dănilă Simon, fratele d-luì Ludovic Simon. Dênsul a făcut pentru biserică tot ce s'a putut aştepta dela un bărbut cu adevĕrate simţeminte şi atragere nefăţărită.

Mare laudă 'ĭ se cuvine poporului credincios, care a ostenit mai mult pentru casa Domnului şi a jertfit sume atât de considerabile voios, fără şovăire şi fără murmur.

Étă, stim. d-le Redactor, ce póte face un popor, care are din fericire în fruntea sa conducĕtorĭ înţelepţĭ şi cu atragere, ca d-l Simon. Câte lucrurĭ marĭ şi frumóse nu ar puté sevêrşi poporul nostru, décă ar avé astfeliu de bărbaţĭ conducĕtorĭ.

Nu pot trece cu vederea nicĭ pe acei creştinĭ mărinimoşĭ, carĭ au contribuit la înfrumseţarea bisericei. D-l Dionisiu Simon, fiul d-lui Ludovic Simon a cumpărat un clopot cu stelagiu de fier în preţ de 180 fl. D-l Simon Albert a procurat un tabernacul, 6 lumînărĭ aurite, un lustru de sticlă atêrnat în mijlocul bisericei, un potir de argint aurit, un disc, o cruce de mână, o lance, o linguriţă, o steluţă şi o cădelniţă de argint în preţ de 180 fl., ér pia femeiă a lui Vasile Coste a acoperit pristolul în giolgiu de sus până jos, pentru carĭ fapte marinimoşilor dăruitorĭ şi pe calea acésta li se aduc cele mai călduróse mulţămite.

Câmpeanul

Bucuriile vieţii.

Ion Lubbeck din Londra, cunoscut ca mare economist, naturalist, politic şi totdeodată ca bărbat distins, a scos la lumină o cărticică despre *bucuriile vieţii*, care s'a şi tradus în mai multe limbĭ europene. Pentru a arăta pe scurt de ce preţ este acésta cărticică, însemnăm din ea capitulele cele mai de frunte: bucuriile vieţii, împlinirea datoriei, cărţile, amicii, preţul timpului, călĕtoriile, împrejurimea, sciinţa, educaţia etc. Unele micĭ indigitărĭ din aceste capitule ne vor încredinţa despre valórea cuprinsului acestei cărticele.

Noi cautā sĕ fim fericiţĭ, pentru ca sĕ putem face şi pe alţii fericiţĭ. Amêndouĕ lucrurile acestea stau în puterea omului; cine face din potrivă, îşĭ strică şi lui şi de-aprópelui sĕu. — Timpul ia proştilor grija şi înţelepţilor mintea. — Eu sunt tot-déuna mulţămit cu aceea ce se întêmplă, pentru-că eu aşa cuget, că aceea ce Dumnedeu alege, e mai bun decât acea ce eu aleg! (*Epictet*). — Datoria nu trebue sĕ ni-o cugetăm ca pe un portar, care în tot minutul sĕ fiă gata a deschide cuiva, ci ca pe o mamă plină de iubire. — Studiile scientifice sunt numai mijloc, şi nu scop final. Pe educaţiune trebue sĕ ne întemeiăm mai mult şi nu pe multă învĕţătură. Cultura inimei şi a caracterului este mai de preţ decât sciinţa. Studiile nóstre nu trebue sĕ fiă nicĭ pat de odihnă, nicĭ mănăstire, în care sĕ ne adăpostim de grijile lumii, nicĭ turn, din care sĕ privim cu trufie asupra celor de jos, nicĭ fortăréţă, din care sĕ ne luptăm sigur împotriva duşmanului, nicĭ atelier pentru câştig, ci bogat arsenal şi preţiósă visterie pentru mărirea ziditorului şi pentru nobilitarea vieţii. (*Baro*). Educaţiunea nu se sfîrşesce cu şcóla, ci ca un fir roşu trece prin întréga viéţă. Viéţa e bogată de bucurii; acésta o scim noi, dér şi plină de grijĭ şi suferinţe. În faţa acestora avem o mângâiere nepreţuită când putem dobândi un interes deosebit pentru a ne forma un ideal, care sĕ ne ridice d'asupra suferinţelor şi neplăcerilor nóstre lumescĭ.

De vécurĭ se propoveduesc aceste adevĕrurĭ în felurite chipurĭ şi se îmbracă în diferite vestminte numai ca sĕ ne atragă şi sĕ se lipéscă de sufletul nostru, dér durere, că pentru mulţĭ sunt numai nisce cuvinte góle atât pentru vremile trecute, cât şi pentru cele de acum, în carĭ durerea şi suferinţa s'au întins în cercurĭ fórte larg şi au cuprins pe mulţĭ de tóte stările, aşa că adĭ trăim într'o lume fórte grea.

Lubbeck se numĕră printre cei mai marĭ propovĕduitorĭ în contra stărilor actuale din lume, în care zace omenirea adĭ. Aceea ce s'a descoperit până aci pe diferitele terene ale vieţii practice este numai o parte fórte mică din tainele lumii, şi nicĭ de cum cele mai multe şi mai însemnate. Sĕ ne silim fiă-care după putinţă a afla secretul vieţii şi tainele lumii şi pe urmă a trage folos practic din ele pentru fericirea nóstră şi a de-aprópelui nostru.

Cărticica, despre care e vorba, e plină de ast-fel de îndrumărĭ practice. In limba nóstră nu este încă tradusă. In limba germană se află tradusă şi se póte procura dela Friederic *Pfeilstücker* în Berlin.

I. Dariu.

SCIRILE DILEI.

— 2 (14) Decemvre.

Mamelucii lui Banffy se pregătesc de pe acuma pentru ca sĕ gratuleze de anul nou şefului lor. In numele partidei guvernului, se dice, va felicita pe Banffy vicepreşedintele camerei Albert Berzeviczy, unul din şoviniştii cei mai încarnaţĭ.

—o—

Nou egumen al mănăstirei Putna. Din Bucovina ni-se împărtăşesce scirea îmbucurătóre, că vrednicul paroch şi esarch din Frătăuţul nou, D-l *Iraclie Porumbescu*, a fost ales şi întărit ca egumen al mănăstirei Putna. Hărtia oficiósă, prin care Consistoriul din Cernăuţĭ a adus D-lui Porumbescu la cunoscinţă acéstă înaintare a sa este următórea: „Nr. 4875. *Preacucerniciei Sale esarchului Iraclie Porumbescu, paroch la Frătăuţul nou.* In urma alegerei conduse de către delegatul consistorial, Preacuvioşia Sa archimandritul mitrofor Miron Calinescu, la mănăstirea Putna într'a 11 (23) Noemvre a. c. în scopul denumirii noului egumen pentru respectiva mănăstire, — a ales conventul mănăstiresc pe Prea cucernicia Ta de egumen la acea mănăstire. — Aprobând Consistorul archiepiscopesc alegerea acésta în şedinţa senatului consistorial din 16 (28) Noemvre a. c., însciinţăm pe Preacucernicia Ta despre acéstă înaintare onorifică, esprimându-ne felicitările nóstre, cu acea însemnare, că décă vei avé de scop de a primi numitul post clerical, se petiţionezĭ Preacucernicia Ta în tótă forma (cu alegatele recerute) pentru primirea formală în tagma clerului regular cu renunţarea la beneficiul de până acuma, ca paroch spre a puté cere consimţĕmântul c. r. guvern al ţĕrii. Din consiliul Consistoriului archiepiscopesc ort. or. al Bucovinei. Cernăuţĭ, în 17 (29) Noemvre 1895. Administratorul diecesan A. Ciupercovicĭ m. p.; Reus m. p.

---

dobi, ba că-i bolnavă de dorul drăguţu-so, şi câte şi mai câte.

Mama lui Todor era tare îngândurată din pricina asta. Ba, la nisce mirĭ, unde a fost ea nănaşă, voì cu tot de-adinsul sĕ ducă pe Todosia druşcă, ca apoi sĕ pótă scrie lui Todor, că uite el cătunesce în ţĕrĭ streine, ér Todosia âmblă pe la tóte nunţile numai sĕ o iee şi pe ea cineva; dér Todosia nu voì sĕ mérgă druşcă, ci spuse lelii Todoră órzin: că până-i Todor cătană, ea picioru 'n joc nu l'a pune.

Acum erau mai tare îngânduraţĭ părinţii lui Todor, vedeau, că între Todor şi Todosia trebue că este ceva legătură, de el tot mereu îi trimite voiă bună şi sănĕtate, ér ea nu mai merge nicăirĭ, ci îl aştéptă.

Ei! dice bocotanul, eu sciu ce-i de făcut! Tóderu Ursului din Pricaz n'are numai un fecior, e putred de bogat, dér e cam meteleu; acela ar fi bun de Todosia şi ea de el. Ea-i fată sĕracă, ar merge acolo la bine, ér el, fiind cam stângaciŭ cu fetele, nicĭ ca Todosia una nu şi-a căpăta. Vorbesc cu tată-s'o, îl aduc a peţi la Todosia şi până vine Todoru nostru, ea-i măritată.

— Bine dicĭ, rĕspunse lelea Todora. Bun gând ţi-a dat Dumnedeu!

Ce făcù bocotanul, ce nu făcù, că aduse într'o Joi séra pe Tóderu Ursului ca pe feciorul lui în peţite la Todosia badii Gavriş. El însu-şĭ merse cu capul lui peste uliţă, la badea Gavriş şi-i dise: „Mĕ, vecine, noi am fost ómenĭ şi prietinĭ de când ne cunóscem, mĕ, bocotanul Tóderu Ursului din Pricaz şi-ar însura feciorul şi mi-a cerut sfatul, ér eu, ca prietin cu tine, m'am gândit mai întâiŭ la fata ta. Mĕ, acolo-i bogăţia şi-i singur la părinţĭ, acolo ar trăi Todosia ca în raiŭ. Au şi venit cu sania cu 2 cai, ca cei grofescĭ, sunt la mine acasă, de aceea venii sĕ vĕ spun sĕ vĕ gătaţĭ o lécă, că îndată venim. Am adus şi o ploscă cu vin, sĕ aveţĭ de-a îndemână, că cine scie vîjĕscu-vi-se banĭ, orĭ ba, sĕ aduceţĭ din birt?

Badea Gavriş şi borésa lui îi mulţămiră, că-şĭ aduce aminte de ei, apoi se puseră a găta prin casă, ca şi când aştéptă ómenĭ, dér Todosia nu dise nicĭ albă, nicĭ négră, nicĭ nu se mişcà din loc, ci sta la umbra unui caier cât un berbece şi trăgea la fire din el, ér fusul sfârăia ca o sucală în degetele ei.

— Dér tu, Todosie, nu te gaţĭ o lécă? o întrebà mă-sa.

— Sunt gata mămucă de vre'o 19 anĭ.

— Gata, draga mamii, dér vedĭ bine, că ne vin ómenii la casă, nu o sĕ-i primim ét'aşa! Pune-te şi te *lă* şi te schimbă frumos, cum scii tu, sĕ nu ne mérgă vestea şi povestea, că am primit peţitorĭ şi nicĭ haine pe tine n'ai cum se cade.

— Sunt gata, mamă, cum mĕ vedĭ: alt-cum nu mĕ gat nicĭ pentru feciorul împĕratului, necum pentru nu sciu cine.

— Ba tu, fată, te gată dise tată-s'o, că norocul numai odată cércă pe om; de nu şti pune mâna pe el, sbóră şi póte fluera a pagubă de dorul lui.

Ér Todosia nu rĕspunse decât: Eu nu mĕ gat, stau cum sunt, nu i-am chiămat, nu 'i-'oiŭ alunga, dér de măritat nicĭ vorbă după el.

— Apoi fată, dise măniósă lelea Sofica, pe cine mai asceptĭ, că sciu că nu eştĭ grofóie sĕ aştepţĭ om mai cu córne, decât feciorul celui mai bogat om din Pricaz! Dóră te-a nebunit Todoru bocotanului? Acela nu-i de noi. Vedĭ, că tată-s'o singur, el cu capul lui âmblă sĕ te mărite, numai sĕ şĭ pótă însura pe Todor după placul lor, cu o tată bogată, sĕ nu ducă în casă fată sĕracă, cum eştĭ tu! Puneţĭ mintea la loc, nu lăsa norocul din mână!

Ar fi mai dis, póte lelea Sofica multe vorbe bune şi înţelepte, dér atuncĭ audiră paşĭ pe la feréstră şi numai de cât se deschise uşa şi întră badea Nucu cu cojocul cel nou cu căciula cea mitósă şi încălţat cu ciobote până din sus de genunchĭ; după el intrà Tóderu Ursului, un om înalt şi spătos, cu o bundă mare de berbece între umere şi cu o căciulă albă miţosă pe cap, ér în mâna

Banderiul magnaților. Acuma le face bătaie de cap celor din Pesta formarea banderiului de magnațī, prin care vor sĕ ridice strălucirea serbărilor mileniului. Era vorba că conducerea acestui banderiu sĕ fiă încredințată contelui Stefan Karolyi, care se bucură de mare vadă între aristocrații ungurī. Dér ce sĕ vedī? Karolyi a mulțămit pentru încrederea pusă în el și a declarat, că *nu póte primi nicī-decum a conduce banderiul în împrejurările politice de astădī.* Nobilul conte a dat astfel un strașnic bobêrnac aranjatorilor „strălucitei“ serbărī.

—o—

Mutărī în armata română. Prin decret regal, după propunerea ministrului de rĕsboiu, s'au făcut în interesul serviciului, următórele mutărī de oficerī superiorī pe diua de 28 Noemvre st. n.: Colonelul *Tell* Alexandru, directorul arsenalului armatei, ca șef de stat major la corpul IV de armată; Colonelul *Culcer* Ioan dela statul major general al armatei, la comandamentul cetății Bucurescī și Colonelul *Groza* Moise, șef de stat major al corpului IV de armată, la statul major general al armatei.

—o—

Incă o alegere. In cercul Girált-ului a fost ales de deputat dietal *kossuthistul Köszeghy*, cu 789 voturī față de Semsey, apponyist, care a întrunit 559 voturī.

—o—

Bóle de vite. In timpul din urmă s'au ivit în diferite ținuturī din Ardeal bóle de vite. Astfel s'au constatat între caii „rîiă“ în comuna Dumitrea din com. Bistrița-Năsĕud; apoi „mucóre“ în comunele Nocric și Olțina din com. Sibiiului și în comuna Malancrog din com. Tĕrnavei marī. In com. Peștișul de sus, comit. Hunedórei s'a constatat între vite „aprindere de splină“.

—o—

Lumînărarii din Bucurescī, după un frumos obicei strĕvechiŭ au sĕrbătorit diua de St. Andrei, patronul bréslei, printr'un praznic, la care au luat parte toțī neguțătorii cu vadă, carī se îndeletnicesc cu acéstă profesiune.

—o—

Călindarul Plugarului pe an. 1896, redactat de d-l *I. Georgescu,* se póte căpĕta dela Tipografia „*A. Mureșianu*“ din Brașov cu prețul de 25 cr., (trimis cu posta 30 cr.) Dela 10 esemplare comandate de odată, unul se dă rabat. E unul dintre cele mai bogate și mai eftine călindare românescī, conținĕnd material bogat atât economic, cât și literar, forte variat și instructiv și de petrecere. E întocmit anume pentru trebuințele plugarilor, carī în acest călindar găsesc o cĕlăuză credinciósă pentru tóte trebuințele lor.

—o—

Concert. Musica lui Costi Gălușcă va concerta, de mâne séră începĕnd, în fiă-care Dumineca și Miercurī séra la restaurantul Fleischer (Sorea). Intrarea liberă.

NECROLOG. Subscrișii cu inima frântă de durere aduc la cunoscința tuturor consângenilor, amicilor și cunoscuților, cum-că: **Regina Pop** născ. **Rațiu,** vrednica soțiă a învĕțătorului diriginte Ioan Pop din Șinca vechiă, în etate de 36 anī și după 20 anī ai fericitei căsĕtorii, în urma unui morb grav, aprindere de plămânī, împărtășită fiind cu sântele sacramente ale muribundilor, și-a dat nobilul suflet în mânile Creatorului astădī în 11 Decemvre n. c. la 5 óre a. m.

Rĕmășițele pământescī ale scumpei defuncte s'au aședat spre repaus etern Joi în 12 Decemvre s. c. în cimiterul bisericei gr.-cat. din Șinca vechiă. In vecī amintirea ei!

Șinca vechiă, 11 Decemvre 1895.

Ioan Pop înv. dir., ca soț; Victoria, Traianu, Lucreția, Ioan, Camil și Leontina ca fii și fiice; Nicolau Rațiu și soția sa Maria născ. Popa ca părințī; Elena Herțogea și Sinefta Timariu n. Rațiu, ca surorī. Iosif Herțogea preot, Dănilă Turcu preot, Aureliu Timariu înv., ca cumnațī. Nicolau S. Popa și Samoila S. Popa ca unchī. Constantin Pop ca socru.

— **George G. Popa,** proprietar, a încetat din viéță ierī în 1/13 n. 1895 în etate de 62 de anī. Rĕmășițele pământescī se vor ridica Lunī în 4 (16) Decemvre din locuința sa și se vor depune în cimiterul bisericii sf. Arhanghelī din Satulung. Il jelesce numerósa familiă.

Fiă i țĕrîna ușóră!

Literatură.

A apărut în Tipografia A. Mureșianu din Brașov: **Gramatica Limbei românescī** (*Fonetică și Ortografiă. Etimologie. Sintacsă. Stil.*) întocmită în două cursurī concentrice pentru școlele poporale de **Ión Dariu**; *Cursul II* pentru *anul al 5-lea și al 6-lea de școlă*, pentru școla de repetițiune, de adulțī, școle civile etc. *Editura autorului.* Recomandăm acéstă carte atențiunei deosebite a d-lor învĕțătorī. Se póte procura dela autor cu prețul de 30 cr.

*

A apărut în editura librăriei **Carol Müller.** *Un an de luptă*, de *A. Vlahuța* 248 paginī prețul Lei 2.50. Apoi din Biblioteca pentru toțī Nr. 22: *Xavier de Maistre,* „*Călĕtoria împrejurul odăei mele*“ unul din opurile cele mai vestite ale literaturei francese. Volumul viitor al Bibliotecei pentru toțī cuprinde: *Ioan Popovici-Bănățeanu*: „*Din viața meseriașilor*“. Novele ale unui talentat scriitor bănățean și unul din numerile cele mai frumóse și interesante ale Bibliotecei pentru toțī.

A apărut: **Carte de cetire pentru clasa IV gimnasială, reală și pentru scólele superióre de fete,** de *Virgil Onițiu*, directorul gimnasiului român din Brașov. Editura Librăriei *Nicolea I. Ciurcu*, Brașov. Format mare 8° de 223 pag. Prețul 1 fl. 30 cr. — Opul acesta este o continuare a Cărții de cetire pentru cl. III gimnasială scrisă de același autor, — o carte mult aprețiată în tóte cercurile pedagogice. Cu atât mai favorabil are sĕ fiă aprețiat, de sigur, noul op apărut acum, care în literatura pedagogică română se presentă ca o lucrare forte de valóre. In partea primă opul e însoțit de-o prefață lungă, în care se cuprind instrucțiunī prețióse cu privire la modul, cum sunt a se propune în scólă singuratice piese. Urméză apoi 5 poeme epice din cele mai alese, 20 descripțiunī și narațiunī de diferițī autorī distinșī, ér la urmă un adaus cu o bogată colecțiune de modelurī și instrucțiunī retorice, stilistice etc.

HIGIENA.

Despre bólele transmisibile.

Ce este bóla? Bóla este sănĕtatea turburată, și bóla transmisibilă este aceea, care trece dela om la om, séu dela animale la om, și întors. Bólele transmisibile se numesc și contagióse și infecțióse.

Urmările bólelor transmisibile sunt de 2 orī grave: grave prin suferințele ce causéză, și grave prin aceea că într'un mare numĕr de casurī sunt împreunate cu mórte.

Décă bólele transmisibile n'ar esista, atuncī omul, făcĕnd abstracție dela bóle neprevĕdute și bólele peste carī, mai ales ca copil trebue sĕ trécă, n'ar mai avea suferințe corporale, și prin urmare n'ar muri decât când ar ajunge la adâncī bĕtrânețe. Décă bólele transmisibile n'ar esista, numĕrul bĕtrânilor ar fi considerabil de mare.

Insĕ omul, din causa bólelor transmisibile, nu póte avea fericirea ce ar avea, décă n'ar esista suferințele corporale, pe carī le causéză aceste bóle. El prin aceste bóle are suferințe nedescriptibile și móre în mare numĕr, la tóte etățile, și mai ales în cea mai fragedă copilărie.

Sĕ vedem câte-va esemple de urmărī rele ale bólelor transmisibile.

Dalacul. Décă nu toțī dalacițiī mor, însĕ toțī au suferințe grozave atât în locul desvoltărei bólei, cât și în tot organismul; unii dalacițī mor chiar pe neașteptate.

Farcinul (Răpciuga) tot-déuna este mortală.

Turbarea. Acéstă bólă declarată este tot-déuna mortală.

Tuberculosa (Oftica). După ce causéză suferindului cele mai grele suferințe pe timp îndelungat, în cele din urmă îl omóră.

Lângórea. Puținī sunt carī scapă după ce au suferit mai multe septĕmânī de acéstă bólă.

Colera. Acest flagel asiatic ucide, orī cât de blândă ar fi, 50% dintre cei îmbolnăvițī. Suferințele celor ce au scăpat de mórte sunt nedescriptibile.

Scarlatina (Vĕrsatul) Pojarul și Brânca, sunt trei bóle transmisibile carī seceră între copii. Dintre cei carī scap, după lungī suferințe, mulțī rĕmân cu pierderī de vedere, de aud, rĕmân tuberculoșī și cu multe diformitățī.

Sifilisul și bólele venerice causéză în lume suferințe înfinite, nenumĕrate. Sifilisul tinde a face din om, acéstă creatură frumósă, o ființă degenerată și schilódă, producĕnd după mulțī anī mai ales suferințe marī și mórte sigură, ér în flórea ei, acéstă bólă produce cel mai mare numĕr de orbī.

Anghina difterică, Disenteria, Crupul, Tusea convulsivă séu măgărésca, Pestilenta, durerile de ochī contagióse și altele sunt flagele în omenire, pentru tóte etățile omului, carī nu produc numai durerī, dér produc perderea vieței într'un mare numĕr de casurī.

Bólele transmisibile se rĕspîndesc cu mare înlesnire între ómenī. Din nenorocire omul însușī crează acéstă înlesnire, după cum vom vedé de altă-dată când vom tracta în special despre unele din aceste bóle.

(„*Ap. Săn.*“)

ECONOMIA.

De ce n'au unii noroc de porcī?

Este în de obște cunoscut, că dela nimic nu se póte omul sĕrac apuca la ceva, ca din cresceria porcilor. Ei cresc curĕnd, prind a produce curĕnd și se înmulțesc mai tare, decât tóte animalele de casă. Și se plătesc bine, căcī ei ofer creștinilor (ba chiar și jidanilor nobilitațī) grăsimea trebuinciósă la pregătirea bucatelor.

---

stângă cu o ploscă mare și în cea dréptă cu o bâtă zdravănă; mai în urmă întră Timoftei, feciorul lui Tóderu Ursului, un fecior cât un zid, cu suman sur frumos, cu ciobote sclipicióse și la grumadī cu mătramă de mĕtasă, ér pe cap cu o pălărie négră cu pénă de têrg. Când întrară în casă, fiă-care dete binețe. „Aflăm pe Dumnedeu cu D-vóstră!“ Iar lelea Sofica și badea Gavriș răspundéu: „Dumnedeu v'aduce! și le dedeau scaun de hodină. Numai Todosia sta nemișcată și torcea din caerul ei cel mare, de gândeai, că nime nu vine.

Lampa ardea frumos, acățată de un cuiŭ la grindă, patul era așternut cu perinī până sus; pe rudă erau ștergare frumóse, în cuiere canceuă văpsite în multe fețe, după cuier tăiere albe cu florī roșiī și vinete, focul ardea zdravăn, semn, că afară era bine frig, ér lângă foc un motan cât un miel sta lungit și ajuta Todosiei la tors. El, ca și Tudosia, nicī nu băgau de sémă întrarea pețitorilor.

Cei doi bocotanī bătrânī se puseră după mésă cu căciulele pe cap, ér Timofteiu se puse pe laviță smerit ca pețitorii.

— E frig afară, vere Gavriș, începu bocotanul Nucu, care când se lingușa cătră cineva îī dicea vere.

— Frig, cum n'a mai fost din resmeliță, adause Tudoru Ursului. Era sĕ înghet în saniă învĕlit în bondă; mĕ mir de Timofteiu, cum a mânat caiī fără mânușă și fără cojoc.

— Sânge tînĕr vere, sânge tînĕr! dise bocotanul Nucu. Noi neam trăit traiul, am rĕcit, numai după cuptor suntem bunī, orī cólea lângă motanul ăla, după ce trece Sân-Mihaiul, până la Sân-George.

Ear badea Gavriș gazda casei, și lelea Sofica rĕspundeau și ei cum sciau mai smerițī, ca ceī sĕracī cu bogațiī.

Din vorbă în vorbă se sculà badea Nucu și începu:

— Vecine Gavriș și vecină Sofică:

Scim; că Dumnedeu sfântul a făcut pe Avram, ér din cósta lui a făcut pe Eva, ca sĕ i fie de ajutor, din minuta aceea bărbatul este cu muere și muerea cu bărbat. Fratele Tóder încă are un băiat, pe Timofteiu, ce-i acólea de față, și i-a venit vremea de căsătorit, decī audind, că aci la d-vóstră s'ar afla o fetiță potrivită pentru dumnialor, étă am ostenit pân la lăcașul lui Dumnedeu și al domnielor-vóstre, sĕ-i vedeți și sĕ vĕ vadă, și de-o fi rĕnduită dela Dumnedeu, cei bĕtrânī sĕ se încuscrésca, ér cei tinerī sĕ se libovéscă și mulțī anī sĕ trăéscă.

Toțī ceī din casă strigară: sĕ trăéscă!

Numai motanul și cu Todosia tăcéu și torceau, ca și când nimic nu s'ar fi întâmplat, ca și când nime n'ar fi fost în casă.

Ce-au mai vorbit, ce-au mai stătuit, puțin ne pasă, destul că s'au dus pe unde a venit, ér a doua di era plin satul, că la Todosia lui Gavriș au fost pețitoriī chiar feciorul lui Todoru Ursului din Pricaz, dér nu vré fata, alțiī că n'o ia el, fiindcă n'are zestre. Adevĕrul însă îl scim noi destul de bine: Todosia adecă se ține de vorba ce o dĕduse lui Todor, ea se ține de vorba lui și mai gata ar fi fost a împleti cosița albă, de cât a se mărita până-l scia pe el holteiŭ.

* * *

Trecuse trei anī de când Todor era cătană; feciorii, carī se duseră deodată cu el, prindéu a veni, dér el nu mai sosia. Cei sosițī spuneau, că pe el nu-l lasă până va învĕța rĕcrutele cele nóuĕ, că el e corporal.

In urmă însĕ mai têrdiu de cât toțī, veni și el.

Ce fusese zdravĕn și frumos când s'a dus, dér acum ai fi jurat, că-i un fecior de împĕrat atâta era de rumĕn și de frumos, și avea o mustăcióră galbină, care atât îī sta de bine.

Sosise într'o Sâmbătă séra acasă, și nicī nu se putu răbda pân' a doua di, ci atuncī, îndată după cină, se duse până peste drum la Todosia, ducându-i ceva sub-suóră.

Fără un purceluş de Crăciun numai cel mai amărît nu se lasă, de unde vine, că porcii tot-deauna sunt în preţ, şi totuşi crescerea lor lasă încă mult de dorit. Vorbit'au mulţi în foile nóstre şi în unele cărţi chiar despre raţionala crescere a porcilor, dér ce folos? Mulţimea îi tractéză şi adî ca înainte cu 20—50 anî! Eată ce ne spun cultivătorii cei marî de porcî, că ar fi causa la slabele resultate, ce se dobêndesc prin crescerea acestor animale atât de folositóre:

Crescerea porcilor ar fi cu mult mai bine resplătită décă nu s'ar face aşa multe greşele próste. Cele mai principale greşele, ce le fac cei mai mulţî cultivătorî de porcî, şi prin carî au pagube însemnate, sunt următórele:

1) *Greşita alegere a animalelor de prăsilă.* Cei mai frumoşî purcelaşî se vînd dela ţiţă, de friptură, în loc ca aceia se se ţină de prăsilă, şi se ţin numai cei mai slăbuţî, mai fără preţ. Nicî nu se gândesc la aceea, ca sĕ se lase de prăsilă purceii dela scrófele cele mai productive, séu că se lasă pentru prăsilă numai atuncî, când scrófa cea bětrână a început a-şî pierde producţiunea. Prin aceea şi purceii, la timpul lor, vor fi puţin productivî. Verii se aleg fără de-a ţiné sémă, décă sunt cum se cade orî nu, şi caută numai sĕ fie eftinî.

2) *Reaua grije ce o pun comunele la ţinerea verilor.* Comunele pun prea puţin pond pe buna ţinere a lor, pe curăţenia coteţelor; e porc, dic ei, zacă şi în tină şi mulţăméscă-se cu ce capătă. Mai mult: nu ţin sémă nicî de aceea, că óre câţî verî ar trebui, ca sĕ fie de ajuns pentru scrófele din comună.

3) *Prea timpuria producere a scrófelor şi a verilor.* In loc ca numai după ce sunt de jumĕtate crescute (după ce sunt cam de 10 lunî), ei lasă scrófele la ver cu 4—5 lunî şi verii la scrófe cu 6 lunî. Prin acésta animalele de prăsilă, vedî bine, rĕmân micî şi jigărite în tótă viéţa şi dau prăsilă puţină şi slabă, fără preţ.

4) *Lipsa de mişcare la porcî.* E drept, că porcii de îngrăşat au lipsă de odihnă, dér ceilalţî porcî, în deosebî cei de prăsilă, au lipsă de mişcare dilnică îndestulitóre; la din contră cei de prăsilă devin prea graşî, produc puţin şi nu pot lăpta.

5) *Reaua nutrire a scrófelor cu purcei.* Prin réua nutrire scrófele merg îndĕrĕt şi din purcei se alege aprópe nimic. Purceii au lipsă dilnică de lapte bun şi mult, decî şi scrófele trebue bine nutrite, ca sĕ pótă produce acel lapte (vedî bine nu în prima di după fĕtare). Nu e decî de-ajuns sĕ dăm scrófelor cu purcei baraboi (cartofî), verdeţurî, napî şi lăturî slabe, ci trebue sĕ le dăm hrană puternică, precum sĕcară, orz, ovĕs, cucuruz măcinat, mare şi mestecat cu tărîţe, zĕr, ba chiar şi cu lapte.

6) *Prea de timpurià înţĕrcare a purceilor.* Mulţî înţĕrcă purceii chiar cu 3 sĕptĕmânî, pe când ar trebui lăsaţî sĕ sugă cel puţin 6 sĕptĕmânî.

7) *Prósta nutrire a porcilor de prăsilă.* După înţĕrcare nu-i ertat sĕ se ţină rĕu porcii, ba cel puţin în cele de întâiŭ 6 lunî trebue grijiţî cu mare băgare de sémă, sĕ aibă nutremênt îndestulitor, mişcare în aer liber, curăţenià în coteţ, timp hotărît pentru nutrire (cel puţin de 4-orî în di), nu mult odată, ci des, (minteni-minteni) ţinerea cu punctualitate a timpului de nutrire, temperatură potrivită în coteţ, aşternut de pae uscate, lapte dulce curat, mai târdiu lapte prins, zĕr, bucate măcinate şi făcut din ele lătură grósă, grăunte, turte de oleu ş. a. De nu se ţin purceii după înţărcare cum se cuvine, cresc încet, subţirî, slabî. De-i ţinem în coteţ, fără mişcare, se bolnăvesc şi încetul cu încetul pot peri.

8) *Reua ţinere a porcilor celor bĕtrânî de prăsilă.* Necurăţenià, rĕul aşternut, lăsarea gunoiului în coteţ, neaerisarea recerută, lipsă de beutură, necurăţenia trócelor (velauělor), neobservarea ferbinţelei, frigului şi lipsei de apă la păşunat; tóte aceste aduc daună cultivatorului de porcî.

9) *Necorespundĕtórea clădire a coteţelor.* Aci de bună sémă se obsérvă cele mai marî greşele. Porcii zac în aer puturos, în întunerec, pe pĕmêntul putredit, asudă vĕra şi îngheţă érna, scrófele se vatĕmă când sunt împovorate în uşile celereleşi înguhgheţele cele întunecóse, sunt conturbate de şórecî şi cloţanî, pătimesc de trihină ş. a. şi chiar de sunt bine nutrite, nu resplătesc în de-ajuns hrana cea bună.

10) Crescerea porcilor, ţinerea şi îngrăşarea lor e lăsată în cele mai multe locurî femeei, ca lucru de a doua mână, bărbaţii habar nu au de ei. Dér şi afară de aceea femeia are destul lucru, cât sĕ nu ne prindă mirare, décă nu tot-déuna póte face şi pentru porcî tot ce ar trebui sĕ facă, şi lasă acéstă afacere în grijea slugilor, în credinţă, că pentru acele dobitóce e bun orî-ce nătărău. Dér se înşélă grozav şi apoî se mângăie, că n'are noroc la porcî, orî că crescerea şi cultivarea lor nu se plătesce.

Decî tot omul are noroc la porcî, şi cultivarea lor e cea mai bine plătită şi rĕsplătită, dér trebue ca ea sĕ se facă în mod raţional, fără greşele, căcî greşelele costă banî!

i. p. r.

O păţanià a regelui Victor Emanuel.

Despre regele italian *Victor Emanuel*, care era numit „regele cavaler“, povestesce acum un general, care era între adjutanţii sĕi, următórea istorióră interesantă:

La începutul vênătórelor, pe care le aranja într'o vreme regele în ţinuturile Aosta, Victor Emanuel, pe care încă nu-l cunoscea poporaţiunea de pe acolo, în rĕtăcirile sale ajunse la un riuleţ, ce curgea repede, peste care nu se afla nicî un fel de trecĕtóre. Regele rugă pe un ţĕran, care lucra în apropiere, sĕ-l trécă dincolo, pentru o rĕsplată bună. Ţĕranul se codi puţin, dér strălucirea piesei de cincî francî ţinute înaintea ochilor sĕi, i-a învins frica de rîuleţul cel repede şi de greutatea vênătorului bine încărcat. Luă decî în spate pe rege şi-i spuse, sĕ nu se misce, căcî uşor îşî póte pierde cumpĕtul între stâncile rîuleţului atât de repede curgĕtor. Regele ascultă câtă-va vreme de ţĕran şi ajunseserĕ deja cam pe la mijlocul rîuleţului, când de-odată se întórse sĕ vadă, décă cânii sĕi vin după dênsul. Acéstă mişcare neaşteptată clătină şi pe ţĕranul, care înainta cu multă băgare de sémă şi care în urma acestei mişcărî numai cu greu se putŭ ţine sĕ nu cadă. Mânios el îi strigă regelui:

— „Măgarule!“

La acéstă observare, nu tocmai măgulitóre, regele îi rĕspunse ţĕranului:

— „Tu eştî măgar, căcî tu mĕ ducî pe mine!“

Nu peste mult apoi ajunserĕ norocoşî la celalalt ţĕrm şi ţĕranul mormăi érăşî ceva cătră rege, a căruia mişcare era aprópe sĕ-l prăbuşéscă între stâncî. Şi când regele rĕspunse vorbelor mâniose ale ţĕranului numai atâta, că şi el ar fi avut parte de aceeaşî sórte tristă, blândul ţĕran din Piemont dise următórele:

— „Ţie 'ţi-e uşor, căcî eştî bogat şi nu ţi-ai fi lăsat familia în năcaz, dér eu trebue sĕ muncesc pentru cei trei copii ai mei, pentru nevasta mea şi pentru bĕtrâna mea mamă“,

— „Din acei cincî francî, pe carî ţi-'i-am dat“, dise mai departe regele, „puteţî trăi bine câte-va dile.“

— „Cei cincî francî nu-i cheltuesc, ci îi pun lângă ceilalţî doué-decî“, rĕspunse ţĕranul, „şi când vor fi cincî-decî, atuncî îmî iau cu ei un măgar“.

— „Un măgar?“ întrebă regele, „de ce nu mai bine un cal?“

Audind acésta, blândul ţĕran privi atât de uimit, ca şi când ar fi spus ceva, ce nu se póte întêmpla, şi dise mai departe: „Décă a-şî avé un cal, a-şî fi om bogat, căcî atuncî a-şî aduce diminéţa şi séra lapte şi verdeţurî óspeţilor de peste vară. Dér atâţî banî, dĕu, nu voiŭ avé nicî-odată.

După aceste regele întrebà pe ţĕran de locuinţa sa şi plătindu-i cei cincî francî, îl lăsă acolo, ér ţĕranul se apucă din nou de lucru. Când, după ce sunară clopotele de vecernie, ţĕranul se reintórse la casa sa, găsesce pe ai sĕi în mare bucurià înaintea casei.

— „Ce însémnă acéstă mare bucurià? îi întrebă el.

Acésta, nu însémnă dĕu alta, decât, că bunul nostru rege, pe care l'ai trecut peste rîuleţ, ţi-a trimis în cinste calul acesta şi afară de aceea doué-decî de galbinî, ca sĕ ne zidim pe aceştî banî grajd, şi sĕ ne cumpĕrăm unelte şi căruţă. Ţĕranul era aprópe sĕ cadă jos de spaimă şi ştergându-şî fruntea strigă desnădăjduit:

— „Ce va fi de mine, regele a fost acela, căruia i-am dis măgar?

In sfîrşit însĕ se domoli, vĕdênd din darurî, că regele totuşî nu e supĕrat pe el. Cu cel dintâi prilej apoi călări până la Turin şi aşteptă pe rege pe obicînuitul sĕu loc de preumblare. Ér când Victor Emanuel se apropiă de dênsul, cădênd în genunchî îi mulţămi pentru graţia lui regéscă şi recunoscù, că el a fost măgar atuncî, când n'a cunoscut pe bunul sĕu domn.

Facerea Vinului.

Un vinicultor de frunte dă următórele staturî acelora carî voesc sĕ facă un vin bun:

1) Sĕ se încépă culesul viilor pe câtă vreme strugurii nu sunt încă prea copţî, căcî vinul bun are nevoie de puţină verdéţă. Vinul făcut astfel nu este atât de bogat în alcool, dér s'a recunoscut în tot-d'a-una că din punctul de vedere negustoresc puţină frăgedime valoréză mai mult de cât un grad de alcool. Vinul făcut din strugurî prea copţî nu este bun.

Mult tare nu stătu, că avea de vorbit multe cu ai lor, dér atâta tot a stat până a întrebat de trăit pe badea Gavriş şi pe lelea Sofica şi pe Todosia. Ear la „rĕmâi sănătos“, Todosia l'a petrecut pân' la pragul tindei, unde au plâns amêndoi de bucurià, că se mai vĕd şi îmbrăţişaţî îşî jurară, că de acum nu mai e mult până vor fi tot la olaltă, ca bărbat şi muere.

După ce ajunse acasă, până a nu se da la culcare, se puserĕ părinţii a-l învĕţa, cum are sé se pórte acum, ca fecior de însurat:

— Acum, începŭ badea Nucu, nu eştî cotăngan, ca şi când te-aî dus în cătane, eştî om ca toţî ómenii, numai cu muere îţî e dator Dumnedeu, decî vedî dragul tatii şi te pórtă ca feciorii de însurat. Nu înturna capul fetelor, care nu-s de casa nóstră. Pân'ai fost tu dus, noi ne-am tot gândit, cu cine sĕ te potrivim ca sĕ âmbli bine. Ascultă deră de noi, că nu-ţî vrem rĕul, fără binele.

— Eu, rĕspunse Todor, mi-am dat vorba la Todosia, până a nu mĕ lua cătană, ca sĕ mĕ aştepte, că o voi lua-o. Ea m'a aşteptat, acum m'ar bate Dumnedeu, sĕ nu-mî ţin vorba. Numai pe ea o iau, orî de nu mĕ lăsaţî, merg de unde am venit, şi în satul meu nu mai pun piciorul vecî purure vecînică.

Mai înlemnirà bĕtrânii când audirà vorba cea hotărîtă din gura lui, dér ér îşî gândirà: Te mirî, dér de s'a gândi pe alta?

A doua di, Duminecă fiind, Todor merse la biserică cu Todosia, ca înainte de asta cu trei anî. Ea avea pe cap, — peste pĕrul ei cel frumos, ce nu mai avea nicî o fată în Rĕstocî, — năframă de mĕtasă vênătă cu pene roşî, i-o adusese Todor din Viena. Curênd se umplù satul de acéstă veste şi toţî diceau: Nó, o sĕ vedem o nuntă, cum n'a mai fost de când e Rĕstóca! Alţii însĕ diceau: Nu cred sĕ se învoéscă badea Nucu.

Şi cei din urmă avurà dreptate. Badea Nucu şi lelea Todora nu se învoirà şi merserà chiar la popa şi-i spuserà nu cumva sĕ credinţéscă şi sĕ cunune pe Todorul lor cu sărăntóca de Todosia lui Gavriş, că de face un lucru ca acela, nu mai popesce 'n vecî nicăirî.

Astfel, zădărnicită fiind insoţirea lor, Todosia sta închisă, plângea di şi nópte, nu putea eşi între ómenî de ruşine şi de năcaz; el âmbla ca buigat de cap, nu mânca, nu bea, nu-l prindea somnul, numai tot cu gândul la ea era. In urmă ea, de ruşine şi de supĕrare, cădŭ la pat, de unde în scurtă vreme o duse popa la grópă, ér el, Todor, slăbì pe picióre de era numai umbră. Nu era di lăsată de Dumnedeu sĕ nu mérgă odată pân' la mormêntul ei, acolo plângea ca un băiat rĕu. Şi nóptea mergea adese-orî şi plângea, o striga pe nume. Ómenii diceau, că-l pórtă s m e u l.

Odată, trecênd într'o nópte întunecósă puntea, sĕ mérgă în cintirim, lunecă şi cădŭ în vale, unde se înecă şi de unde numai a patra di îl aflarà pescarii şi-l scóserà afară de-l îngroparà.

Lelea Todora, mama lui Todor, de supĕrare şi de părere de rĕu nebunì, vorbia singură tot cu Todor şi despre Todor, apoi începea a-l nenera şi a-l îmbuna: Lasă Todore, dragul mamii, că cum vii din cătane, te însóră mama cu drăguţa ta, cu Todosia. Apoi începea a hori singură cât o lua gura:

Cine despărţesce dragî
Pórte-i corbii carnea'n fagî
Ósele pe sub copacî.

Décă vĕdŭ badea Nucu, ce pacoste a dat pe casa lui, stĕtŭ posomorît cât stĕtŭ, apoi cercă cu popî, cu doftorî, cu vrăjitorî, şi vĕdênd că tóte nu au sfêrşit bun, cădŭ şi el în desperare, îl apucă o jele şi un dor după Todor şi o milă de muerea lui, şi numai se tredia plângând ca un rĕu băiat şi vorbind şi el în lăturî.

Când s'a plinit anul de când veni Todor din cătane, badea Nucu şi lelea Todora erau în grópă lângă Todor. El îşî tăiase grumadii cu bri-

2) Trebue sĕ se ia numĕrul de culegĕtorĭ necesar ca sĕ umple tocitórele într'o singură ḑi. Sĕ nu se lase strugurii nicĭ-odată douĕ ḑile pe rênd în acelaş tocitor, décă el n'a putut sĕ fiă umplut în prima ḑi, căcĭ prin acésta s'ar turbura fierberea vinului și calitatea lui s'ar micșora. Sĕ se pórte grije, ca culegĕtorii sĕ nu culégă numai strugurii copțĭ, ci și ciorchinele carĭ nu sunt cópte pe deplin și carĭ se găsesc de regulă la extremitatea vițelor. Zeama ce conțin aceștĭ ciorchinĭ vor da vinului acidul tartaric natural, fórte necesar pentru gustul sĕu ales.

4) Sĕ se culégă strugurii în cea mai mare curățeniă și sĕ se escludă, pe cât se va putea, frunḑele de viță și tóte corpurile străine a căror presență în tocitor este vătămătóre vinului. Sĕ se arunce la gunoi tóte ciorchinele mucigăite, stricate séu putrede.

5) Sĕ se ridice mustul din tocitóre imediat după terminarea fierbului sgomotos. Acéstă fierbere durézā 5—9 ḑile la temperatura ordinară și 10—13 ḑile la o temperatura rece.

6) La ridicarea vinului din tocitóre sĕ se puie vinul de masă într'o butie departe de tot. Décă cantitatea de lichid care provine din tocitorul deșertat nu este de ajuns pentru de a umplea acéstă butie, trebue sĕ se deșerteze douĕ tocitóre în aceeașĭ ḑi.

N'avem nevoie sĕ spunem că în cursul anului trebue sĕ se supravegheze cel puțin de cincĭ séu șése orĭ tóte buțile și tóte bolobócele góle. De câte orĭ e nevoie, vasele acestea trebuesc sulfurate, pentru ca sĕ păstreze vinului un gust bun. Acéstă întreținere este indispensabilă, căcĭ almintrelea vinul pus în ele prinde gustul lor.

Când se va voi sĕ se umple o butie, trebue sĕ se deschiză portița acelei buți și sĕ se deschidă cu totul vrana cea mare de sus, lăsând butia sĕ stea ast-fel deschisă cel puțin opt séŭ ḑece ceasurĭ înainte de a o umplea. Cu modul acesta se stabilesce un curent de aer care alungă toțĭ vaporiĭ de puciósă; observațiunea acésta este fórte importantă de vreme ce compozițiunile sulfuróse introduse în vin îĭ alterézā într'un mod considerabil calitatea sa și mai cu sémă colórea lui.

Pompele, țevile, furtunile și tóte aparatele de chelărie trebuesc păstrate în cea mai mare curățeniă. Țevile trebuesc bine scurse la fiă-care dată după ce aŭ fost întrebuințate, iar de câte orĭ se întrebuințézā, trebuesc spălate mai întâi cu apă curată. Décă acéstă apă va avea o mică presiune, operațiunea va fi cu atât mai bună.

Vinul ce se scóte dintr'un teasc trebue pus în aceiașĭ ḑi într'o butie care trebue sĕ fiă umplută până séra. Nicĭ-odată nu trebu e sĕ se umple a doua ḑi o butie, lăsată neumplută din ḑiua precedentă.

Munca.

(După *Hermann Thom.*)

Muncă, muncă! isvor de binecuvêntare;
Mărire și onóre puterii tale,
Tu producĭ din întunerec lumină
Și din simplu tu facĭ nobil!
Din mișcare rĕsare dreptatea,
Din lucrare încolțesce nobilul,
Vai celuĭ ce nu lucrézā!

In órele petrecute nelucrând
Piere cea din urmă scânteuță de curagiu,
Leneșul cuprins de bólă
Face sânge negru, sânge rĕu;
Mâhnirea-ĭ încrețesce fruntea,
In creerĭ clocesce nebunia
Și'n fine inima luĭ se stinge total.

Omule! Orĭ-ce te-ar ajunge,
Munca este cuvêntul magic,
Munca este spiritul norocului,
Munca e asilul păciĭ!
Pulsul îțĭ bate mai repede,
Privirile-țĭ sunt mai limpeḑĭ
Și inima ta-ĭ mai liniștită.

Popóre! Lăsațĭ invinuirile și murmurul
Preste idolatrii;
Vrețĭ sĕ batețĭ vre-un idol,
Taiațĭ lenea din rădăcină,
Numai munca rupe lanțul,
Munca face popórele libere!

Glume.

Vasile și Ghiță. Vasile ducea ceva sub suman și prietinul sĕu Ghiță îl întrebà: „Ce ai acolo, frate? — „O sabiă", rĕspunse Vasile. Ghiță caută și află o sticlă cu vin; o bĕu numai decât și dete sticla înapoi ḑicênd: — „Na, iată, îțĭ dau téca înderĕt".

*

Un strĕin în Bucurescĭ. Strĕinul (către gardist): „Spune-mĭ, te rog, unde e museul? — Gardistul: „Este fața'n față cu statua lui Mihaiŭ!" — Strĕinul: „Dér statua lui Mihaiŭ unde e?". Gardistul: „Fața'n față cu museul!" — Strĕinul: „Îțĭ mulțămesc! Salutare!"

*

Iubite amice, scii tu că căsĕtoria este o loteriă? — Și ce numĕr ai tras? — Numĕrul șépte!

*

Prietinul: Nu mai plânge, prietene, rĕposata ta soție de sigur este acum în ceriu.

Vĕduvul: Nu cred, frate, că va fi ajuns în ceriu; de-ar fi acolo, de sigur că acum ar durdui!

MULTE ȘI DE TOATE.

Un obiceiu indian.

Unul din multele obiceiurĭ ale poporului indian este și următorul: Décă Indianului îĭ móre o fată, atuncĭ el închide în coliviă o păsărică tînĕră, până prinde a cânta. Când începe sĕ cânte, membriĭ familiĭ și drăguțul rĕposatei o acopĕr de sărutărĭ și de desmierdărĭ, după care o lasă liberă ducêndu-o la mormêntul reposatei. Indienii cred că atuncĭ păsărica sbóră de-a dreptul în lumea spiritelor spre a duce sărutările și desmierdările celor rĕmașĭ la ceea ce s'a mutat de la ei. De multe-orĭ se vĕd până în 30 de păsĕrele slobodite preste grópa cutărei reposate, semn că atâția deplâng mórtea ei și îĭ trimit salutare.

*

Cânĭ încălțațĭ.

Unii locuitorĭ din Anglia au nisce cânĭ de lucs de soiŭ „setter", „pointer", și „bull-dog", pe carĭ îĭ încalță în timpul iernei și pe timp ploios cu papucĭ de piele de căpriórā și cu talpă de iuxt. Din causa acésta în Londra sunt mai mulțĭ păpucarĭ pentru cânĭ.

*

Rĕsbunarea unei mirese batjocorite.

Nicăirĭ o căsĕtoriă nu a avut un sfîrșit așa de tragic-comic, ca în Rechnitz, în Austria.

Dómna W. K. o vĕduvă, care dispunea de o avere frumósă, a făcut cunoscință cu un măcelar din Viena, tot vĕduv, și intre aceste douĕ inimĭ vĕduve era sĕ se încheiă căsĕtoriă.

S'au făcut tóte pregătirile pentru nuntă. Venise și mirele.

La început declarase, că căsĕtoria nu e pentru el o cestie de comerciŭ, ci de inimă, de aceea nu pretinde, ca viitórea sa soție sĕ prefacă în banĭ casa și moșiile ei; cu tóte acestea, în óra din urmă, se vede că a ajuns la convingerea, că tot e mai bine sĕ regulese și cestia averei, cu ceea-ce însĕ d-na W. K. nu s'a învoit.

După multă resgândire în fine mirele renunță la planurile sale materiale, declară însĕ totușĭ, că înainte de a merge la biserică vrea sĕ se ducă și la un bărbier. Póte, că nu i-a convenit cel din oraș, séu póte că nu s'a sciut orienta pe strade, destul, că — s'a rĕtăcit pe la gară și plecà la Viena, fără sĕ-i mai pese de mirésă și de nuntașĭ.

Dér dómna W. K. nu e numai o femeiă practică, ci fórte resolută. S'a decis repede, plecà după desertor și după o parlamentare de 8 ḑile i-a reușit sĕ învingă încăpățînarea omului „neras" și sĕ-l facă sĕ priméscă jugul căsĕtoriei.

Ea aduse pe cel fugit în triumf înapoi la Rechnitz, și într'o ḑi, la 11 óre a. m., amêndoi steteau în biserica evangelică înaintea altarului, ca sĕ priméscă binecuvêntarea preotului.

Dér când preotul a pus iritatei mirese întrebarea obicĭnuită în ce privesce votul de iubire și credință, atuncĭ acésta aruncà o căutătură sdrobitóre asupra mirelui, ce sta lângă ea și pronunță un nu puternic și mânios!

De când îșĭ aduc aminte ómenii, nu s'a mai întêmplat în biserică un scandal atât de urît.

Nicĭ nu s'au recules bine de spaimă preotul și cei presențĭ, — mirésa dispăruse deja, s'a pus în „trăsura de mirésă" și călĕtori cu iuțéla vêntului spre casă. Acésta a fost o rĕsbunare bine și artistic înscenată pentru batjocura ce 'i se făcuse.

Singur, părăsit, eși exmirele, în frac și în clac, din biserică; acum are timp sĕ se cugete asupra șireteniei și caprițului femeilor.

Tĕrgul de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 9 Dec. de 3668 capete, la 10 Dec. au intrat 203.— capete și au eșit 405, rĕmânênd la 11 Dec. un numĕr de 3,772 capete.

Se notézā marfa: unguréscă veche, grea dela —.— cr. până la —.— cr. marfă unguréscă tineră grea dela —.— cr. până la —.— cr., de mijloc dela —.— cr. până la —.— cr. ușóră dela —.— cr. până la —.— cr.

Marfă țĕrănéscă grea dela —.— până la —.— cr. de mijloc dela —.— cr. până la —.— cr. ușóră dela —.— cr. până la —.— cr.

Marfă sĕrbéscă, grea dela 55.— cr. până la 56 — cr. Transito, mijlocià grea dela 55.— cr. până la 55.— cr. transito ușóră dela 50.— cr. până la 51.— cr.

Călendarul săptămânei.

DECDEMVRE are 31 ḑile. ANDREA.

Ḑilele	Călend. Iul. v.	Călend. Gregor.
Dum.	3 S. pr. Sofronie	15 Valerian
Lunĭ	4 † Sf. m. Varvara	16 Eusebiu
Marțĭ	5 † C. p. Sava.	17 Lazar
Mer.	6 † Sf. Păr. Nicolae	18 Grațian
Joi,	7 Păr. Ambrosiu.	19 Abraham
Vin.	8 C. Patapiu	20 Amon
Sâm.	9 Zĕmisl. Sf. Anei	21 Toma

---

ciul, ér ea se înecase în ciubĕrul cel cu leșie, când pârluia haine. Omenii ḑiceau, că i-a omorît smeul, orĭ că Todosia a fost strigóie și i a dus pe toțĭ unul după altul, că ce nu lăsară pe Todor sĕ o ia.

Când vorbiau ómenii de acésta întêmplare, îșĭ făceau cruce și ḑiceu: Dómne apără și pe puii de năpârcă de ce n'ai pățit pe badea Nucu și casa lui.

Ér fetele în șeḑĕtóre horeau:

Ciul ne-a despărțĭ pe noi,
Aibă grajdul fără boi
Și staulul fără oi;
N'aibă apă rece 'n vase,
Nicĭ pită albă pe masă,
Nice sănĕtate 'n óse.

Reteag, Novembre 1895.

I. P. Reteganul.

Colinde.

A cui sunt aceste curțĭ?

A cui sunt aceste curțĭ?
Hai corinde-mĭ Dómne!
Curțĭ înalte minunate
Și de sóre luminate!
Impréjur grădinĭ de florĭ
Și cu turnurĭ până 'n norĭ!
In mijlocul curților
Pusă-i mésa domnilor,
Și la mésă cine șede?
Mulțĭ boerĭ și Domnul sfânt.
Dér pe mésă ce e pus?
— Păhar cu vin străcurat
Și pită de grâu curat.
La întâiul corn de mésă
Șede Domnul Dumneḑeu;
La al doilea corn de mésă
Șede Petre soțul sĕu;
La al treilea corn de mésă
Este Ioan-Sântion
Lângă el al curțiĭ domn,
C'un păhar mare de vin
Tot închină și măresce
Pe Dumneḑeu pomenesce.
Alt păhar mai mititel,
Mititel și d'aurel
Tot prin mânĭ se părânda
Păn' la Domnul ajungea,
Er Domnul așa grăia:
Vinde-țĭ-mĭ acest păhar,
Pe banĭ bunĭ, nu-l cer în dar,
Orĭ mi-l vinde
Orĭ mi-l schimbă.
Domnul curțiĭ rĕspundea;
Nicĭ am păhar de vênḑare
Nicĭ am pahar de schimbare,
Că nănașu mi-l'a dat
Când pe min' m'a cununat.
Grăi Domnul Dumneḑeu:
Ținețĭ déră 'n casa ta
Acest păhar d'aur
Și-mĭ trăesce fericit!

(*Din Reteag.*) i. p. r.

I

Colo 'n sus la rĕsărit,
Florile dalbe*)
Rĕsărit'o rĕsărit
Douĕ sfinte mănăstirĭ,
Cu turnurĭ până 'n norurĭ,
Cu zimbrele pân' la stele.

*) Se repetă după fiă-care vers.

Slujba sântă cine-o face?
Nouĕ popĭ, nouĕ diecĭ,
Și p'atâția patriercĭ.
Slujba sântă cine-o ascultă?
Da, o-ascultă Maica sântă,
C'un fiuț micuț în brațe.
Maica-ascultă, slujba-o face,
Fiul plânge și nu tace;
Maica sântă asculta
Către fiul ei ḑicea:
Tacĭ, fiule, tacĭ dragule,
Că décă slujba a gâta,
Ție fiule ți-oiŭ da:
Douĕ mere 'ntr'aurele,
Sĕ te jocĭ mereu cu ele.
Nicĭ așa, n'a mai tăcut,
Și maică-sa a grăit:
Tacĭ, fiule, tacĭ dragule!
Că ție ți-oiŭ dărui:
Paharul botezului,
Scaunul județului;
Pe cei micĭ îĭ boteza,
Pe cei marĭ îĭ cununa,
Pe bĕtrânĭ 'ĭ 'nmormênta,
Din scaun veĭ judeca.
Nicĭ așa n'a mai tăcut,
Ci către maică-sa a grăit:
Cum n'oi plânge, nu m'oi frânge,

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 11 Decemvre n. 1895.

Sĕminţe	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilogr. dela	până
Grâu Bănăţenesc	80	6.80	6.95
Grâu dela Tisa	80	6.85	7.—
Grâu de Pesta	80	6.80	6.95
Grâu de Alba-regala	80	6.80	6.95
Grâu de Bácska	80	6.90	7.05
Grâu ung. de nord	80	.—	.—

Seminţe vechĭ ori nouĕ	soiul	Calitatea per Hect.	Preţul per 100 chilgr. dela	până
Sĕcară		70—72	6.20	6 25
Orz	nutreţ	60—62	5.—	5 20
Orz	de vinars	62.64	5.50	6 30
Orz	de bere	64.66	6.80	8.—
Ovĕs		39.41	6.—	6.30
Cucuruz	bănăţ.	75	.—	.—
Cucuruz	altŭ soiu	78	.—	.—
Cucuruz	"	—	.—	.—
Hirişcă	"	—	—.—	—.—

Preţul pe 100 chilograme.

Productediv.	Soiul	Cursul dela	până
Sem. de trif.	Luţernă ungur.	35.—	42.—
—	transilvană	—.—	—.—
—	bănăţenă	—.—	—.—
"	roşiă	28.—	32.—
Oleu de rap.	rafinat duplu	—.—	—.—
Oleu de in		—.—	—.—
Uns. de porc	dela Pesta	59.50	60.—
"	dela ţéră	—.—	—.—
Slănină	svêntată	54.50	55.—
"	afumată	58.50	59.50
Sĕu		—.	—.—
Prune	din Bosnia în buţĭ	15.75	16.—
"	din Serbia în sacĭ	14.50	14.75
Lictar	slavon nou	17.25	17.50
"	bănăţenesc	—.—	—.—
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoşĭ	ungurescĭ		
"	sêrbescĭ		
Miere	brută	—.—	—.—
"	galbină strecurată	—.—	—.—
Ceară	de Rosenau	—.—	—.—
Spirt	brut	—.—	—.—
"	Drojdiuţe de spirt	—.—	—.—

Preţurile cerealeor din piaţa Braşov.

Din 13 Decemvre st. n. 1895

Mĕsura sĕu greutatea	Calitatea.	Valuta a triacă. fl.	cr.
1 H. L.	Grâu cel mai frumos	5	60
"	Grâu mijlociu . .	5	20
"	Grâu mai slab . .	4	80
"	Grâu mestecat . .	3	50
"	Sĕcară frumósă .	3	50
"	Sĕcară mijlociă .	3	—
"	Orz frumos .	3	40
"	Orz mijlociu .	3	—
"	Ovĕs frumos .	2	20
"	Ovĕs mijlociu .	—	—
"	Cucuruz.	3	40
"	Mălaiu	4	20
"	Mazĕre	5	70
"	Linte	7	20
"	Fasole	5	60
"	Sĕmênţă de in . .	9	—
"	Sĕmênţă de cânepă	4	20
"	Cartofĭ	—	75
"	Măzĕriche	—	—
1 kilă	Carnea de vită . .	—	44
	Carnea de porc . .	—	48
	Carnea de berbece	—	24
	Sĕu de vită próspĕt	21	—
100 kil.	Sĕu de vită topit	32	—

Bursa de Bucuresc

din 11 Decemvre n. 1895.

Valorĭ	Do-bênda	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Rentă română perpetuă 1875	5%	Apr.- Oct	100 1/4
Renta amortisabilă	5%	" "	98.1/,
" " (Impr. 1892 . . .	5%	Ian.--Iul.	99.1/4
" " din 1893	5%	" "	99.1/,
" " 1894 int. 6 mil.	5%	Apr.-Oct.	94.—
" " (Impr. de 32. 1/2 mil.	4%	Ian.-Iulie	87 1/8
" " (Impr. de 50 mil.	4%	" "	87.7/8
" " (Imp. de 274 m. 1890	4%	" "	88.1/2
" " (Imp. de 45 m. 1891	4%	" "	87.1/2
" " (Im. de 120 iul. 1894	4%	" "	87.1/,
Oblig. de Stat (Conv. rurale).	6%	Mai-Nov.	100 3/8
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10	" "	283.—
Oblig. comunei Bucurescĭ 1883	5%	Ian.--Iul.	96. 1/2
" " " din 1884	5%	Mai-Nov.	—.—
" " " din 1888	5%	Iun.-Dec.	—.—
" " " din 1890	5%	Mai-Nov.	95 —
Scrisurĭ fonciare rurale . . .	5%	Ian.-Iulie	92 3/8
" " urbane Bucurescĭ	6%	" "	101 —
" " " "	5%	" "	88.7/8
" " " Iaşĭ . .	5%	" "	81.1/4
Oblig. Soc. de basalt artificial	6%	" "	—. -
	V. N.		
Banca Rom. ult. div. fr. 12.81	500	150 v	—.—
Banca Naţion. ult. div. 86.—	500	într. v.	1560.
Banca agricolă	500	150 v.	223.—
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	într. v.	393.—
Naţionala de asig. ult. div. 43 lei	200	" "	406.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	" "	330.—
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l.	250	" "	182.—
Soc. Rom. de Hârtie ult. —	100	" "	—.—
„Patria" Soc. de asig. ult d. 4 lei	100	" "	110.—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	" "	—.—
" " " " 2 em. u. d. 0	100	" "	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei	300	" "	—.—
„Bistriţa" soc. p. f. hârtii 30 "/"	1000	" "	—.—
Seciet. p. const. de Tramways	200	" "	—.—
20 trancĭ aur			20.10

SCOMPTURĬ:

Banca naţ. a Rom.	5%	Paris	2%
Avansurĭ pe efecte	6%	Petersburg . .	4 1/2%
Casa de Depunerĭ	5 1/2	Berlin	3%
Londra	2%	Belgia	3%
Viena	5%	Elveţia	3 1/2%

Cursul la bursa din Viena.

Din 12 Decemvre 1895.

Renta ung. de aur 4%	121.75
Renta de coróne ung. 4% . . .	98.75
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2% .	124.50
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	101.30
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	121.—
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	97.—
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	98.—
Imprum. ung. cu premii	152.75
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Segedin.	141.50
Renta de hârtie austr.	100.30
Renta de argint austr.	100.30
Renta de aur austr.	121.75
Losurĭ din 860	148.75
Acţii de ale Băncei austro-ungară.	1020.—
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	438.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	370.25
Napoleondorĭ.	9.65 1/2
Mărcĭ imperiale germane . . .	59.52 1/2
London vista	121.65
Paris vista	48.20
Rente de coróne austr. 4%. . .	100.05
Note italiene.	44.90

Cursul pietei Braşov.

Din 13 Decemvre 1895.

Bancnote rom.	Cump.	9.54	Vênd.	9.56
Argint român.	Cump.	9.46	Vênd.	9.50
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.53	Vênd.	9.56
Galbenĭ	Cump.	5.66	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	59.—	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		—.—	Vênd.	—.—

Cursul losurilor private

din 11 Decemvre 1895

	cump.	vinde.
Basilica . . .	7.40	7.80
Credit	204.—	—.—
Clary 40 fl. m. c. . .	55.50	56.50
Navig. pe Dunăre . .	129.—	133.—
Insbruck	26.—	29.—
Krakau	27.25	28.—
Laibach	24.	25.—
Buda	60.25	60.50
Palffy	56.75	57.75
Crucea roşie austr. .	18.—	18.50
dto ung. . .	10.75	11.—
dto ital. . .	12.25	12.75
Rudolf	23.—	24.—
Salm	68.50	69.—
Salzburg	26.75	27.75
St. Genois . . .	70.—	72.—
Stanislau	45.—	46.50
Trieitine 4 1/2% 100 m. c.	—.—	150.25
dto 4% 50 .	70.—	78.—
Waldstein . . .	53.—	55.—
Sêrbescĭ 3% . . .	35.50	36.—
dto de 10 francĭ	—.—	—.—
Banca h. ung. 4%	126.—	127.—

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Nr. **643**—1895.

PUBLICAŢIUNE.

Din mai multe posesiunĭ de pădure şi livedi ale comunei bisericescĭ ev. din Braşov, care sunt situate în Predeal lipit de frontiera ungară şi română traversând soséua printre ele s'au marcat pe temeiul unui operat tehnic **mai multe parcele de mărimĭ deosebite**, carii sunt destinate pentru clădirĭ de locuinţe de vară. **Din parcelele marcate se oferéză public spre vêndare de ocamdată 32 parcele**, şi anume care sunt în Plan de parcelare însemnate dela Numĕtul 1 până inclusive 4, 16 până inclusive 43.

In urmarea acésta **se scrie o pertractare de oferte şi licitaţie.** La licitaţie se va socoti preţul a fiăcărei parcele după măsura suprafeţii din plan cu 50 cr pe un metru cuadrat, Licitatorul din urmă este obligat, după ce va urma încuviinţarea autorităţii competente asupra resultatului licitaţiei, a depune banĭ, şi parcela vêndută pentru clădire în decurs de trei anĭ dela diua încuviinţărei sĕ o clădéscă.

Condiţiile licitaţiei şi planul de parcelare se pot vedea în cancelaria oficiului de casă a comunei bisericescĭ ev. în órele de oficiu. De altfel condiţiile licitaţiei se vor asterne şi ceti în diua de licitaţie.

Terminul pentru predarea ofertelor în scris, care trebue sĕ fiă provĕdute cu un timbru de 50 cr., în cancelaria oficiului preotului ov. orăşenesc, este fixat **până în 27 Decemvre a. c. 9 óre a. m.** în care di se va ţinea şi licitaţia în odaia capitetului din curtea preoţéscă ev. din cetate,

Ofertele ce se vor preda se vor deschide numai după ce se va fi terminat licitaţia.

Adjudecarea va fi acoluia care va da mai mult- Doritorii de a cumpĕra se învită a lua parte atât pe cale de oferte cât şi la licitaţie.

Braşov, 12 Noemvre 1895.

841,3—3 **Presbiteriul v. A. B.**

Că mie mi-i rênduit,
Că eu sĕ mor rĕstignit.
Când aicĭ am scoborît,
Étă maică ce-am dărit:
Vĕdui nisce meşterĭ marĭ,
Carĭ din lemn cruce-mĭ făcea,
Din fier cuie ascuţea.
Éră câţĭ-va lucrau încă,
Ei îmĭ săpau grópă 'n stâncă.
Şi décă m'or rĕstigni,
Ei în grópă m'or tocmi;
Apoi, maică, cum n'oi plânge?
Vĕdênd ce patimĭ m'or frânge.

II

Da ĕst prasnic luminat,*)
Noi cu drag l'am aşteptat,
S'audim ângerĭ cântând,
Cu stéua călĕtorind,
La Erusalim mergênd;
La oraşul jidovesc,
Ce Vifleim îl numesc.
Unde Christos s'a născut,
Căcĭ stéua 'i s'a vĕdut;
Pe când Christos se născea,
Ângerĭ din ceriu că venea,
Şi veneau pe la păstorĭ,
Cólea nóptea până 'n dorĭ.
Când pe la ei ajungea,
Către păstorĭ le grăia:
Sculaţĭ, păstorĭ, nu dormiţĭ!
Veniţĭ şi vĕ veseliţĭ!
Acum când stéua lucesce,
Şi Christos la noi sosesce;
Acum când nis'a născut,
Cel aşteptat de demult.
Veniţĭ voi şi vĕ uitaţĭ
Celui născut vĕ 'nchinaţĭ.
Păstorii se închinară,
Ér ângerii îi cântară:
Mărire Fiului sânt
Care-a venit pe pământ.
De rele sĕ mântuéscă,
Tótă firea omenéscă:
Sĕ fi gazdă veselos!
C'ai ajuns Crăciun frumos!

Boerenĭ, 1895.

Constantin Manu,
învĕţător.

*) La fiă-care vers se dic cuvintele: Diminéţa lui Crăciun.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.